

TWOJE MIASTO

M A G A Z Y N P O L O N I J N Y

HESSEN ♦ BADEN-WÜRTTEMBERG ♦ RHEINLAND-PFALZ ♦ NORDRHEIN-WESTFALEN

 www.facebook.com/TwojeMiasto.eu

www.twojemiasto.eu

Iga Świątek na Bad Homburg Open

s. 21

40 lat DPG Mannheim-Ludwigshafen

s. 12

Język polski w Badenii-Wirtembergii – lista szkół

s. 7

Biuro BANASCH

Rok założenia 1995 • www.biuro-banasch.de

W naszym biurze wszyscy mówią po polsku.

Oferujemy
różnych przewoźników.

AUTOKARY DO POLSKI

Telefon:
(069) 23 33 49

Poniedziałek do piątku:
10.00 - 12.55
13.30 - 18.00

ANWALTSKANZLEI
BERLINSKI

AKB

Gartenstraße 45
60596 Frankfurt am Main
Tel.: +49(69)84 77 02 08
Fax: +49(69)84 77 02 09
Mob.: +49(178)168 88 35
E-Mail: info@akb-ffm.de
Web: www.akb-ffm.de

adwokat polsko-języczny

- Egzekucja wierzytelności - Inkasso/inkaso w Niemczech i Polsce
- Niemieckie prawo pracy (dochodzenie niewypłaconych wynagrodzeń oraz dodatków za pracę)
- Niemieckie prawo rodzinne
- Niemieckie prawo gospodarcze/handlowe (umowy-zlecenia, umowy prowizyjne itp.)
- Prawo karne

kancelaria adwokacka

DABROWSKI

Rechtsanwalt

- PRAWO PRACY (POMOC W DOCHODZENIU NIEWYPŁACONYCH WYNAGRODZEŃ)
- PRAWO BUDOWLANE
- PRAWO HANDLOWE I GOSPODARCZE
- PRAWO RUCHU DROGOWEGO (WYPADKI, ODSZKODOWANIA POWYPADKOWE)
- PRAWO KARNE
- WINDYKACJA I EGZEKUCJA WIERZYTELNOŚCI

Fellnerstr. 7-9, 60322 Frankfurt am Main

tel.: 0049 (69) 9564 0754
fax: 0049 (69) 9564 0755
mobil: 0176 / 7819 4944

e-mail: info@ra-dabrowski.de
www.ra-dabrowski.de

POLSKI SALON FRYZJERSKO-KOSMETYCZNY

www.sieunder-frankfurt.de

Königsbacher str 36, 60 528 Frankfurt M, Tel. 069 672236

- modne strzyżenie włosów dla pań, panów oraz dzieci
- fryzury ślubne i okazyjne (upięcia, warkoczki)
- farbowanie włosów, pasemka, balejaż

NOWOŚĆ u nas! www.kosmetikzimmerchen.com

Tel. 015736359259

- zabiegi kosmetyczne twarzy, również mikrodermabrazja • farbowanie brwi i rzęs
- depilacja całego ciała woskiem • pielęgnacja dłoni i stóp

DYSTRYBUCJA PRASY POLSKIEJ NA TERENIE NIEMIEC

PEŁNE PRAWO ZWROTU EGZEMPLARZY NIESPRZEDANYCH

www.prasa-polska.com

BOGATA OFERTA KARTEK OKOLICZNOŚCIOWYCH, KALENDARZY ORAZ TOREB I SERWETEK PAPIEROWYCH

Drodzy Czytelnicy!
Jak już wspominaliśmy w poprzednim numerze, magazyn „Twoje Miasto” obchodzi w tym roku 15 lat swojego istnienia. Jest co świętować – i to przez cały rok! Jubileusz to też dobry czas, by Czytelnicy dowiedzieli się nieco więcej o członkach naszej redakcji. Nasza grupa zdecydowała, że jako redaktor i wydawca powinienem jako pierwszy napisać kilka zdań o sobie.

Fot.: A. Sikora

W 1988 roku, kiedy miałem kilkanaście lat, moja rodzina postanowiła opuścić gród Kopernika i przeprowadzić się w okolice Darmstadt. Obecnie pracuję przy planowaniu instalacji elektrycznych. Od ponad 10 lat jestem również właścicielem firmy CAD-Proflis, zajmującej się rysunkiem technicznym w programie CAD, głównie planami przeciwpożarowymi i ewakuacyjnymi. Przez 10 lat byłem członkiem sztabu WOŚP w Darmstadt i tym samym współzałożycielem największej „orkiestrowej” zbiórki pieniędzy w Niemczech. Oby tak było do końca świata... Wizja stworzenia ilustrowanego medium, przedstawiającego życie Polonii w naszych okolicach, pojawiła się u mnie i mojego ojca już pod koniec lat 90. Jednak pomysł ten udało się zrealizować dopiero 10 lat później. I tak dołączyłem, jako redaktor, do początkowo ciężko radzącego sobie magazynu, a od 2012 roku jestem współwydawcą gazety. Z zadowoleniem muszę przyznać, że udało nam się stworzyć czasopismo, które z rozwagą łączy działania komercyjne (finansując swoje istnienie) z misją informowania i łączenia Polaków za granicą. Kiedy pytacie mnie, co motywuje mnie do pracy w gazecie, powiem krótko: uwielbiam poznawać świat i nowych ludzi. Zwłaszcza kiedy opowiadają o swoich pasjach.

Michał Kochański

s. 4	„Kobieta może wszystko”
s. 5	Dobra książka: <i>W drodze po szczęście</i>
s. 6	Kolorowe Miasteczko
s. 7	Wieści polonijne: nauka języka polskiego
s. 8	Zdrowie i rozwój: stres dziecka w szkole
s. 9	Film w Twoim Mieście: <i>Filip</i>
s. 10	Frankfurt, Kronberg
s. 11	Weekendowe wycieczki: Helgoland
s. 12	Wywiad w TM: Piotr Piłkowski
s. 13	VI Zjazd Polonii i Polaków za Granicą
s. 14	Historia: Wojciech Korfanty
s. 15	Wieści polonijne
s. 16	„Gumowe ucho”
s. 17	Finanse i nieruchomości
s. 18	Wspomnienia emigranta
s. 19	Porady prawne
s. 20	Wywiad w TM: Michał Rot i Wojciech Fudala
s. 21	Wywiad w TM: Iga Świątek
s. 22	Wybory do Sejmu i Senatu RP

TWOJE MIASTO możesz otrzymać w polskich sklepach w czterech niemieckich landach: Hessen, Baden-Württemberg, Rheinland-Pfalz, Nordrhein-Westfalen. W niedzielę pod polskimi kościołami: Frankfurt nad Menem, Offenbach, Hanau, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Worms i Mannheim.

Redakcja przyjmuje ogłoszenia/reklamy, pobierając opłatę naliczaną od 1 cm². 1 cm² = 1,20 €. Najmniejsza wielkość reklamy/ogłoszenia wynosi 50 cm². Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, ponadto zastrzega sobie prawo do skrótów i adiacji tekstów przyjętych do druku. Nie ponosi również odpowiedzialności za treść reklam i ogłoszeń. Przedruki tylko za pisemną zgodą redakcji.

Uwaga: Czytelnicy, którzy chcą zapewnić sobie dostarczenie magazynu „Twoje Miasto” do domu, proszeni są o przysłanie na adres redakcji prośby o wysyłkę pod wskazany adres i załączenie znaczka pocztowego wartości 1,60 €. W ramach takiego jednorazowego zamówienia wysyłamy, zgodnie z życzeniem od 1. do 5. egzemplarzy. Zamówienie należy powtórzyć przed kolejnym wydaniem (co dwa miesiące).

TWOJE MIASTO
Gehaborner Str. 2a
64347 Griesheim

Miejsce (umówionych) spotkań:
Biuro Financial Solutions
Christof Kochanski
Brunnenweg 9
64331 Weiterstadt

Tel.: 06155-877 333 9
Mobil: 0163-25 09 975
info@twojemiesto.eu
www.twojemiesto.eu

Wydawca:
Michael Kochanski

Skład graficzny gazety, korekta:
PROSTYM TEKSTEM Marek Urbaniak

W wydaniu zostały użyte fotografie autorstwa firmy Profesjonalne Studio Foto-Video FILIPson oraz z portali: www.wikipedia.pl, flaticon.com, freepik.com

Projekt dofinansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023. Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/-ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

10cm

5cm

**TWOJA REKLAMA
W
TWOIM MIEŚCIE**

1 cm² = 1,20 €

Wielkość tej powierzchni wynosi 50 cm²
i kosztuje jedyne 60 €

Przy abonamencie rocznym otrzymają Państwo 20% rabatu

Notatki z zajęć: Poczucie własnej wartości a pewność siebie – czy to to samo?

Droga Czytelniczko, dzisiaj pożyczam Ci swoje notatki. Wiecie, że jestem „frikiem” rozwojowym i inwestuję w siebie, jak tylko się da, uczestnicząc w różnego rodzaju szkoleniach i warsztatach, a niejednokrotnie je organizując. Ostatnie szkolenie zapadło mi w pamięć, mimo że byłam już na nim dwa razy. Pamiętam je głównie ze względu na reakcje uczestniczek. Reakcje były bardzo często emocjonalne i głębokie. Były łzy, była głęboka cisza i widoczna nawet z daleka „gula w gardle”. Działo się tak dlatego, że wiele kobiet ma wyzwania dotyczące poczucia własnej wartości, wiary w siebie i pewności siebie.

Szkolenie było kierowane do Polek za granicą, bo z takimi na co dzień pracuję i sama się do nich zaliczam. Głównym celem było pokazanie, że Polki mają potencjał, a Polki za granicą mają potencjału jeszcze więcej (niepoparte badaniami, moje subiektywne zdanie!). I ten potencjał jest często tłumiony, głównie przez nas same. Przez nasze poczucie własnej wartości – którego nie ma. Od ośmiu lat spotykam kobiety, które żyją w przekonaniu, że tu nie mogą robić kariery i muszą pracować poniżej kwalifikacji lub tkwić w miejscach, które je ograniczają. Bo mają poczucie, że nie są wystarczająco dobre. I tu trzeba zacząć od budowania tych dwóch rzeczy: poczucia własnej wartości i pewności siebie. A zacząć należy od tego, że one się różnią od siebie. Poczucie własnej wartości to przekonanie, że poradzę sobie zawsze i wszędzie, niezależnie od okoliczności. Pewność siebie to poczucie, że poradzę sobie w sprzyjających okolicznościach. Widzisz różnicę?

Poczucie własnej wartości odnosi się do subiektywnej oceny, jaką człowiek ma o sobie samym. To, jak widzimy siebie, jakie są nasze przekonania i oceny dotyczące własnych cech, umiejętności, wyglądu i wartości. Poczucie własnej wartości jest kształtowane przez różne czynniki, takie jak wychowanie, doświadczenia życiowe, interakcje społeczne i nasze własne osiągnięcia.

Osoba z wysokim poczuciem własnej wartości zazwyczaj ma pozytywne nastawienie do samej siebie, czuje się kompetentna, akceptuje swoje wady i zalety oraz ma zdolność radzenia sobie z krytyką. Wysoka pewność siebie pozwala nam działać z determinacją i pozytywnym nastawieniem, nawet w obliczu niepowodzeń. Ważne jest zrozumienie, że pewność

siebie może być wyuczona i rozwijana poprzez naukę, doświadczenia oraz działanie poza naszą strefą komfortu.

Poczucie własnej wartości jest bardziej związane z tym, jak widzimy i oceniamy siebie, podczas gdy pewność siebie koncentruje się na naszej wierze w nasze umiejętności i możliwości.

Poczucie własnej wartości jest bardziej emocjonalne i subiektywne, podczas gdy pewność siebie jest bardziej związana z naszym podejściem do wyzwań i celów.

Poczucie własnej wartości nie zawsze musi być porównywane z innymi ludźmi. Możemy czuć się wartościowi bez względu na osiągnięcia innych. Z kolei pewność siebie często jest związana z naszymi osiągnięciami w porównaniu do innych ludzi.

Poczucie własnej wartości może być bardziej stabilne i odporne na zmienne okoliczności, ponieważ jest zakorzenione w naszych głębszych przekonaniach o sobie. Pewność siebie może być bardziej zmienna i podatna na wahania w zależności od sytuacji.

Obie cechy – poczucie własnej wartości i pewność siebie – mają ogromny wpływ na nasze życie i działania. Gdy mamy zdrowe

poczucie własnej wartości i wysoką pewność siebie, jesteśmy bardziej skłonni podejmować wyzwania, przełamywać bariery i stawiać czoła trudnościom.

Jednakże, gdy te cechy są niskie, może to prowadzić do niepewności, braku zaufania do siebie i lęku przed podjęciem ryzyka. W skrajnych przypadkach może to nawet wpłynąć na nasze zdrowie psychiczne i emocjonalne, powodując depresję i inne problemy z psychiką.

No to wiemy już w teorii, jak to wygląda – a teraz: jak budować obie cechy?

Zrozum, że to PROCES, który wymaga czasu, wysiłku i samozrozumienia:

Akceptuj siebie takim, jakim jesteś: zrozumienie i akceptacja swoich wad i zalet są kluczowe dla

budowania poczucia własnej wartości. Pamiętaj, że każdy człowiek ma swoje mocne i słabe strony, a to, że popełniasz błędy, nie oznacza, że jesteś gorszy od innych.

DZIAŁAJ: Gdy człowiek działa, to nie ma czasu w sobie nie wierzyć!

Unikaj porównywania się z innymi. Porównywanie się z innymi może prowadzić do poczucia niższej wartości. Skoncentruj się na własnym rozwoju i postępach.

Praktykuj pozytywne myślenie: zamiast skupiać się na swoich słabościach i porażkach, koncentruj się na swoich sukcesach i pozytywnych aspektach. Pozytywne myślenie pomaga wzmocnić poczucie własnej wartości.

Dbaj o siebie: zajmuj się swoim zdrowiem fizycznym i emocjonalnym. Aktywność fizyczna, zdrowa dieta i odpowiednia ilość snu mają pozytywny wpływ na Twoje samopoczucie.

Wybieraj odpowiednich ludzi dookoła siebie. Staraj się otaczać ludźmi, którzy Cię wspierają, inspirują i podnoszą na duchu. Unikaj towarzystwa osób, które Cię deprecjonują.

Bądź cierpliwa, działaj i ufaj procesowi, który następuje.

STRACIŁEŚ PRAWO JAZDY? CHCESZ JE JAK NAJSZYBCIEJ ODZYSKAĆ?

Przygotowanie do MPU (Idiotentest) w j. polskim lub niemieckim
Bezpłatna konsultacja, 100% zdawalności

mgr psychologii Małgorzata Voelkel

e-mail: margaretavoelkel@aol.de, www.mpu-in-berlin.de

Tel.: 0152 33 578752

Szczęście we wstecznym lusterku

Każdy z nas pragnie szczęścia, które daje radość i zadowolenie oraz sprawia, że czujemy się spełnieni prywatnie i zawodowo. Jednakże to szczęście ma tak wiele definicji, jak dużo jest ludzi. I to, co dla jednych jest szczęściem, dla drugich będzie wstydem i ujmą na honorze. Brzmi skomplikowanie? To tylko pozór.

Alma, bohaterka książki *W drodze po szczęście*, jest młodą kobietą, która długi czas nie mogła znaleźć pracy. Jej marzeniem było zwiedzać świat, poznawać ludzi i nowe miejsca. Dlatego postanowiła zostać kierowcą tira. Nie było to łatwe zadanie, lecz jej upór i konsekwencja w działaniu wynagrodziły jej cały trud. Niestety, nie wszystkim spodobała się jej praca. Jej partner co rusz dawał jej do zrozumienia, że miejsce kobiety jest w domu i że nie powinna włączyć się nie wiadomo gdzie.

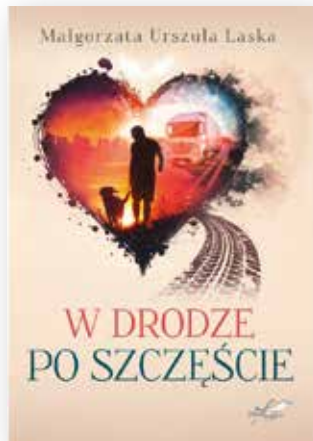
Ktoregoś razu użył wręcz szantażu:
 – *Sama z facetami na parkingach, jak ty sobie wyobrazasz? Ala, rozstanie-my się, jeżeli nie zmienisz pracy! Całymi tygodniami cię nie ma. Normalna żona i matka siedzi w domu, dba o męża, o rodzinę. Nie to, co ty! Tylko gdzieś pędzisz z wiatrem we włosach!*

Jak widzicie, Alma nie miała łatwo, a w takiej sytuacji znajduje się wiele kobiet, które wykonują pracę zarezerwowaną dla mężczyzn. Często budzą zdziwienie i niedowierzanie, jak np. drobna kobieta, która prowadzi ogromną ciężarówkę.

Autorka tym razem zaprasza czytelnika do świata kierowców tirów i policjantów. Są to środowiska bardzo specyficzne ze względu na charakter pracy. Zwykły człowiek nie ma bladego pojęcia, jak naprawdę wygląda praca tych grup zawodowych i z jakimi trudnościami muszą się mierzyć każdego dnia. Na przykładzie Almy i jej kolegów po fachu możemy zajrzeć tam od kuchni, poznać problemy, z jakimi muszą mierzyć się kierowcy czy dowiedzieć się, jak wiele zależy od logistyków, którzy wysyłają ich w trasę.

Natomiast Gabriel, który jest policjantem, pokazuje czytelnikowi, że policjant nie jest bezduszną maszyną. W książce przedstawiony jest jako stróż prawa, który często musi zadbać, by manifestacje i protesty przebiegały bezpiecznie. A nie zawsze jest to możliwe, bo w takich miejscach emocje protestujących biorą górę nad zdrowym rozsądkiem. Przekroczenie granicy prawa wcale nie jest takie trudne, o czym możemy sami się przekonać, oglądając transmisje z różnych wydarzeń.

Akcja powieści rozgrywa się w czasie pandemii. W trakcie czytania historii

Almy i Gabriela na nowo w pamięci odżywają wspomnienia o tym trudnym i niepewnym czasie. Strach przed nieznaną chorobą, protesty kobiet w sprawie aborcji, ograniczenia w przemieszczaniu się i obostrzenia. A w tym wszystkim toczy się życie zwykłych ludzi, którzy muszą poradzić sobie w nowej rzeczywistości.

Autorka z dbałością o szczegóły oddała charakter pracy kierowców tirów oraz policjantów, w tym ich slang – a dodane przypisy ułatwią zrozumienie rozmów. Nie

omieszczała też wspomnień o złożonych relacjach rodzinnych i bardzo krzywdzącym traktowaniu dzieci, gdy jedno z nich jest faworyzowane. Bardzo spodobał mi się wątek z adopcją zwierząt. Autorka daje do zrozumienia, jak wiele jest bezdomnych zwierząt w schroniskach i jak niewiele trzeba, by chociaż jednemu z nich dać dach nad głową, a ono odpłaci się bezwarunkową miłością i oddaniem.

Polecam wam z całego serca książkę *W drodze po szczęście* Małgorzaty U. Laski. Dzięki lekkiemu stylowi pisania książkę czyta się bardzo szybko, a wielowątkowość powieści sprawia, że nie można się nudzić. I te emocje, które targają bohaterami! Aż chciałoby się powiedzieć: „Tak, ja też tak mam! Ten fragment jest o mnie i moich doświadczeniach!”. Bo każdy z nas ma rodzinę, pracę i żyje w określonym środowisku. A jak sami wiecie, relacje z ludźmi do łatwych nie należą! Dlatego łapmy swoje szczęście i nie pozwólmy mu uciec.

Zachęcamy was do sięgnięcia po inne książki autorki, którym patronujemy: *Notros, Tylko wróć, Miód w deszczu*. Bardzo dziękujemy autorce i wydawnictwu WLBP za możliwość patronowania tej wyjątkowej książce. Więcej na: <https://czytamdlaprzjemnosci.blogspot.com> Zapraszamy!

Andżelika Jaczyńska

Stomatolog w Eschborn
Beata Korus

Nasze usługi:

- Profesjonalne czyszczenie i wybielanie zębów.
- Licówki porcelanowe, korony ceramiczne.
- Bezbólowe leczenie kanałowe.
- Leczenie i profilaktyka u dzieci.
- Wypełnienia kompozytowe światłoutwardzalne.
- Nakładki zgryzowe relaksacyjne.
- Nakładki przeciw chrapaniu.

www.zahnarztpraxis-korus.de
zahnarzt@praxis-korus.de
 ☎ 06196 - 9695848

VIER JAHRESZEITEN

Inh. B.Klimczuk

Weiterstädter Landstraße 57
64291 Darmstadt

Öffnungszeiten:

Mo.	17:00–22:00
Di.	Ruhetag
Mi.	17:00–22:00
Do.	17:00–22:00
Fr.	17:00–22:00
Sa.	12:00–22:00
So. Ft.	12:00–22:00

☎ 0176 30 51 19 10

✉ restaurantvierjahreszeiten@gmail.com

🌐 www.4-jahres-zeiten.de

📌 Vier-Jahreszeiten

Kolorowe Miasteczko

Drogie dzieci!

Dzisiaj w naszym kąciuku mamy dla Was *EkoFraszki*. Co roku, w trzeci weekend września, tysiące dorosłych, młodzień i dzieci biorą udział w akcji „Sprzątania świata”. To wspaniała lekcja, która ma nas uczyć szacunku dla środowiska i nieśmiecenia. I w tym roku Daj Znak Frankfurt organizuje na Górze Lohrberg, skąd mamy piękny widok na frankfurcką skyline, „Sprzątanie świata”. Zbiorą się tam rodziny z dziećmi oraz osoby indywidualne, by dołączyć do akcji i pokazać, że czystość

świata nie jest nam obojętne. Na koniec przewidziany jest wspólny piknik. Jesteście mile widziani! *EkoFraszki* to bezpłatny ebook, dostępny na stronie wydawnictwobialepio-ro.pl/e-book. Znajdziecie tam i inne ciekawe historie w zakładce „Darmowe e-booki”.

EkoFraszki to wierszyki i rymowanki ekologiczne powstałe w ramach projektu „EkoBiblioteka – z miłości do Ziemi i książek”, pozyskane w letniej zabawie facebookowej na profilu autorskim Agnieszki Kazały (Kazałka).

Anna Gratkowska

Kosz

Jestem pudło śmieciozerne
Zawsze grube, zawsze pełne.
Mądre dziecko wie, że ja
Zjadam wszystko, co się da!
Dzięki temu po zabawie
Nie ma żadnych śmieci w trawie.

Szanuj zieleni

Bądź jak jeleń!
Szanuj zieleni!
Nie zostawiaj na trawniku
Szklka, papierów czy plastiku.
Dbaj z pupilem o porządek
I zabieraj „psie pamiętki”.
Na trawniku, jasna sprawa,
Może zostać tylko... trawa

Natalia Strągowska

Ekologia – ważna sprawa,
Dla dzieci i dorosłych to świetna zabawa.
Zawsze chętnie o środowisko dbamy,
I do odpowiednich pojemników odpady wrzucamy.

Nasza planeta czystości potrzebuje,
Dlatego w każdej rodzinie selekcję odpadów się kultuwuje.

Ifero Oramus

1. Jeden papierzek – wina mała... Zaśmiecona ulica cała.
2. Mała wina – śmieci lawina.
3. Nie musisz być Uczony – Ziemia lubi kolor Zielony.
4. Nie wymagam cudu, nie zostawiaj brudu!
5. Posłuchaj śpiewu słowika – nie rób z lasu śmietnika.

Małgorzata U. Laska

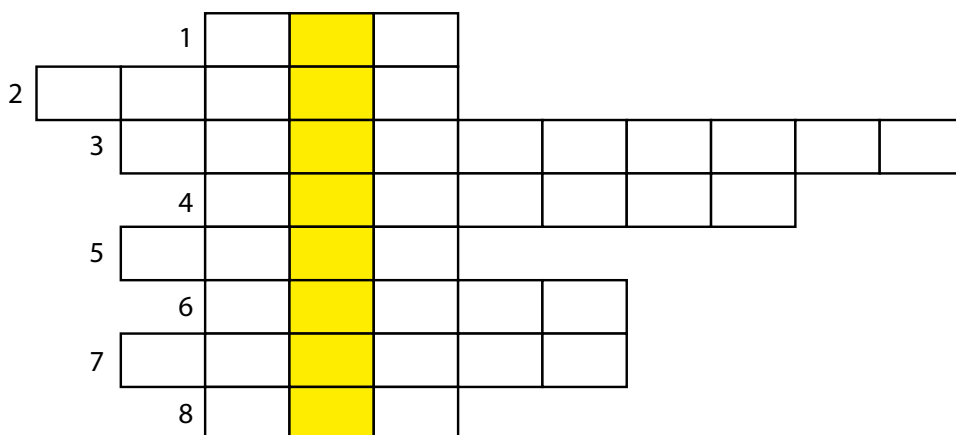
Zielony dom

Jaś rzucił torebkę po cukierkach, Zosia opakowanie po lodach,
Michał złamał młode drzewko... Czy to dla natury jakaś szkoda?
Ola zjadła banana, skórkę zostawiła na ławce.
Hania butelkę po soku ukryła w zielonej trawce.
Krzyś wypluł gumę na chodnik, Antoś pozbył się puszki po orzeszkach...
Przecież to nikomu nie zaszkodzi, nikt przecież w parku nie mieszka!

Ptaszek zadławił się gumą. W plastikowej torebce utknęła wiewiórka.
Jeżyk wsadził głowę do puszki. Sarenka o zbitą butelkę pokaleczyła nożki.

Czy w naszych domach ktoś podrzuca śmieci?
Czy nie dla wszystkich słońce jednakowo świeci?
Gdy jesteśmy w domu zwierząt, w parku lub na leśnej ścieżce,
Czy też na ulicy, na miejskiej wycieczce –
Dbajmy o porządek i czystość.
Ziemia to nasz wspólny dom – nie wysypisko.

Krzyżówka ekologiczna

1. Kolczaste zwierzątko, jest pod ochroną.
2. Gdy będzie zatruta ściekami, nie będzie w niej ryb.
3. Jego ciągle zanieczyszczanie może doprowadzić do kłęski ekologicznej.
4. To tworzywo sztuczne może rozkładać się przez tysiące lat.
5. Chmura zanieczyszczeń unosząca się nad miastem.
6. Mała jego iskierka może doprowadzić do ogromnego pożaru.
7. Nie rzucajmy ich na ziemię, od tego są pojemniki.
8. Jest zielonym domem zwierząt i ptaków.

Nauka języka polskiego w Heidelbergu, Eppelheim i Mannheim

JAK FUNKCJONUJE NASZA SZKOŁA?

Jesteśmy szkołą polonijną prowadzoną przez organizację społeczną. Polskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Wawel” zrzesza od lat rodziców, którzy chcą, aby ich dzieci rozwijały swoje umiejętności posługiwania się językiem polskim oraz poznawały polską kulturę, historię i tradycje.

Nasza placówka promuje dwujęzyczność i jest dodatkowym, niezwykle cennym dla dzieci dwujęzycznych elementem edukacji. Nasi uczniowie pod okiem wykwalifikowanej kadry pedagogicznej kształcą swoje kompetencje językowe i komunikacyjne w języku polskim, zdobywają wiedzę o Polsce, kraju pochodzenia ich rodziny, rozwijają poczucie przynależności do narodu polskiego przy równoczesnym poszanowaniu kultury kraju zamieszkania.

Zajęcia organizowane są pod patronatem Konsulatu Generalnego RP w Monachium i we współpracy z niemieckimi urzędami szkolnymi. Lekcje odbywają się popołudniami w niemieckich szkołach w Heidelbergu, Mannheim i Eppelheim, w wymiarze dwóch godzin lekcyjnych tygodniowo dla każdej grupy. Mimo że są to dodatkowe, nieobowiązkowe i płatne zajęcia pozalekcyjne, uczestniczy w nich ponad stu uczniów ze wszystkich typów szkół, w przedziale wiekowym od przedszkola do klasy maturalnej. Statut ucznia potwierdzony jest legitymacją ucznia polonijnego, a udział w zajęciach – zaświadczeniem o uczestnictwie wystawionym przez Konsulat Generalny RP i wpisem na świadectwie w szkole

niemieckiej. Młodzież może dodatkowo przystąpić do egzaminu certyfikatowego z języka polskiego.

JAK I CZEGO UCZYMY?

W naszej szkole pracujemy w oparciu o autorski program nauczania, który uwzględnia ogólnodostępne ramy

programowe, przede wszystkim *Podstawę programową dla szkół polonijnych*, system edukacyjny kraju zamieszkania i zalecenia zawarte w dokumentach takich jak *Europejski System Opisu Kształcenia Językowego*. Program zajęć języka polskiego jest dostosowany do umiejętności i potrzeb uczniów, znajdujących się na bardzo różnym poziomie znajomości języka oraz w bardzo zróżnicowanych okolicznościach motywujących ich do nauki polskiego. W naszej placówce prowadzimy zajęcia w małych, maksymalnie 12-osobowych grupach, indywidualne, w formie stacjonarnej i online, lekcje w terenie oraz warsztaty tematyczne.

CO DODATKOWO OFERUJEMY NASZYM UCZNIOM?

Budujemy poczucie polskości wśród dzieci i młodzieży, m.in. poprzez współpracę z polskimi placówkami oświatowymi, udział w programach, projektach, konkursach i wycieczkach, dodatkowy program kulturalny, organizację wydarzeń. Sporo czasu w ramach projektów poświęcamy na tematy związane ze świętami, tradycjami i obrzędami.

Stowarzyszenie organizuje również wycieczki do Polski. Dzięki takim kilkudniowym wyjazdom, np. do Warszawy, Krakowa czy Gdańska, uczniowie najlepiej poznają walory krajoznawczo-turystyczne Polski.

Więcej informacji o działalności stowarzyszenia oraz miejscach i terminach zajęć można znaleźć na stronie www.wawel-ev.de.

Lekcje języka polskiego dla dzieci i młodzieży na terenie Badenii-Wirtembergii

(stan na 20.07.2023, na podstawie bazy danych szkół ORPEG-u)

FREIBURG:

- Stowarzyszenie Wspierania Języka Polskiego, Historii i Kultury Polskiej „Lajkonik”
- Verein zur Pflege der Polnischen Sprache, Geschichte und Kultur „Lajkonik” e.V.
- Informacje: Anita Mańdok, tel. (+49) 1575 677 1907, e-mail: lajkonik.freiburg@gmail.com
- Strona internetowa: <https://lajkonik-freiburg.de>.

HEIDELBERG, MANNHEIM, EPPELHEIM:

- Szkoła społeczna Polskiego Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego T.z. / Verein für polnische Kultur und Bildung WAWEL e.V., oferuje lekcje języka polskiego i wiedzy o Polsce w następujących ośrodkach: Eppelheim, Heidelberg-Altstadt, Heidelberg-Kirchheim, Mannheim-Vogelstang, Mannheim-Im Rott, Mannheim-Rheinau-Süd, Mannheim-Schwetzingen Vorstadt. Nauka odbywa się stacjonarnie, online lub w terenie. Możliwe zajęcia indywidualne.
- Szczegółowe informacje i zameldowanie: Joanna Piwowarczyk (sjpiwowarczyk@gmx.de), tel. 06228/9133593 lub Zofia Morcillo (morcillo@t-online.de), tel. 0621/701716).
- Strona internetowa: www.wawel-ev.de.

MANNHEIM-CENTRUM:

- Szkoła Języka Polskiego im. Jana Pawła II przy Polskiej Misji Katolickiej w Mannheim
- D 6, 9-11, 68159 Mannheim. Telefon kontaktowy: 01575-4429571 (Monika Knafel). Szczegółowe informacje na stronie www.pmk-mannheim.eu.

KONSTANZ:

- Polska Szkoła Sobotnia przy Stowarzyszeniu Polskim „Kleks”
- Elterninitiative Polnischer Verein „Kleks” e.V.
- c/o Alicja Bislimovic, Zasiusstr. 35, 78244 Konstanz, tel. +4915775197618 Magdalena Pagliarulo
- info@kleks-konstanz.com

LUDWIGSBURG:

- Szkoła Języka Polskiego przy Polskim Stowarzyszeniu Kulturalnym, Polnische Schule bei PKV
- Moldaustasse 20, 71638 Ludwigsburg, Krystyna Mürdter, Alicja Duczkowska, dalicja59@tlen.pl, tel. +497141893369.

REMSECK:

- Szkoła Polska przy Konsulacie Generalnym RP w Monachium z siedzibą w Remseck, budynek Wilhelm-Keil-Schule, Neckarkanalstrasse 55, 71686 Remseck-Aldingen (Stuttgart).
- Kierownik: Edyta Mitka-Matejko.
- Kontakt: e-mail: remseck@orpeg.pl (preferowany sposób kontaktu), tel.: 0151 58833411 (piątek w godzinach 18.00–19.00, sobota w godzinach 13.00–14.00).
- Szczegółowe informacje na stronie internetowej szkoły: <https://remseck.orpeg.pl>.

ULM:

- Szkoła Języka Polskiego, Polnische Schule Ulm
- Polsko-niemieckie Stowarzyszenie InKontakt e.V. Wallgrabenstr. 23, 89340 Leipheim, Katarzyna Gucwa,
- info@inkontakt-leipheim.com, tel. +49 1575 6015944

Szkolny stres, czyli jak wesprzeć dziecko w nowym etapie życia

Bez względu na to, czy mieszkamy w Polsce, czy w Niemczech, czy też w zupełnie w innym kraju, rozpoczęcie edukacji szkolnej to spore wyzwanie nie tylko dla dzieci, ale również dla rodziców.

Z własnych doświadczeń, obserwacji i wiedzy wiem, że rozpoczęcie nowego etapu nie jest łatwe. Każdy rodzic najchętniej ochroniłby swoje dziecko przed stresem i niepowodzeniami, zapominając o tym, że jest to nieodłączny element życia. Każdy z nas kiedyś doświadczał różnych trudności i stresów, a każda przeszkoda, którą wtedy daliśmy radę pokonać, tylko wzbogaciła nas o nowe doświadczenia. Nie da się w 100% ochronić dziecka, ale możemy je wesprzeć i sprawić, że jego przyгода ze szkołą będzie niezwykłą podróżą.

Wskazówki, jak ułatwić dziecku adaptację w szkole:

- Rozmowa z dzieckiem. Jeśli twoje dziecko dopiero pójdzie do szkoły, porozmawiaj z nim o tym, co je czeka. Powiedz mu, że w szkole będzie się uczyć i bawić, że pozna nowych kolegów i koleżanki. Powiedz mu, że szkoła to ważny element w jego życiu i że jest też świetną przygodą, dzięki której nauczysz się wielu nowych i wartościowych rzeczy.
- Warto z dzieckiem zrobić wspólne zakupy do szkoły, które pozwolą mu oswoić się z nową sytuacją.
- Pokaż swojemu dziecku szkołę, do której będzie chodzić i mów o niej pozytywnie.

Pamiętaj – nie ma możliwości, by każda osoba była lubiana przez wszystkich. Także twoje dziecko nie zawsze będzie lubiane i też nie zawsze ono będzie wszystkich lubić. Jeśli chcesz wesprzeć rozwój społeczny dziecka, nie mów źle o jego rówieśnikach, buduj w nim poczucie lojalności i szacunku.

Bez względu na to, czy twoje dziecko rozpoczyna szkołę, czy już do niej chodzi, warto nauczyć je radzenia sobie ze stresem. Oto kilka propozycji:

- Zadbaj o systematyczną aktywność fizyczną twojego dziecka. Jak wiadomo aktywność fizyczna to duża korzyść dla organizmu. Dzieci aktywne fizycznie mogą stać się bardziej odporne na stres. Oczywiście ważne jest, by była to taka forma aktywności, którą twoje dziecko będzie lubić, np. piłka nożna, pływanie, spacerowanie, judo.

- Zadbaj również o odpowiednią dietę u dziecka. Zbyt duża ilość słodczy nie wpływa korzystnie na jego zdrowie i samopoczucie.
- Zadbaj o jego hobby. Jak wiadomo, nie każde dziecko musi lubić sport, ale może znaleźć spokój w zupełnie innej formie spędzania czasu, np. malowanie, śpiewanie, taniec, gra na instrumencie.
- Relaksacja. Warto nauczyć dziecko relaksacji, np. poprzez relaksacyjny trening Jakobsona czy Joga.
- Poświęć dziecku czas. Wspólne gry planszowe, spacer, a nawet wieczorna rozmowa przed snem może być cudownym ukojeniem dla twojego dziecka.

Podsumowując: jeśli chcesz, by Twoje dziecko poradziło sobie w szkole, to przede wszystkim bądź dla niego wsparciem. Otaczaj je bezwarunkową akceptacją i miłością. Pamiętaj, że ma prawo popełniać błędy, ma prawo czegoś nie wiedzieć, a wyniki w szkole nie pokazują jego prawdziwej wartości. Nie porównuj go do innych i doceniaj jego wyjątkowość. Dziecko, które wie, że może liczyć na wsparcie w domu, bardziej jest w stanie poradzić sobie ze stresem.

UWAGA! Jeśli chcesz skutecznie wspierać swoje dziecko, to zatroszcz się także o siebie i swój wewnętrzny spokój ducha. To, jak ty się czujesz, co mówisz i co robisz, często bardzo mocno wpływa na twoje dziecko. Często staje się ono twoim odbiciem, a twoje lęki jego lękami. Dlatego pamiętaj, że dbając o siebie, dbasz również o nie.

Barbara Zareba, pedagog dziecięcy

PORADY ONLINE

STEPSTHERAPIE
Systemische Beratung | Systemische Therapie | Familientherapie | MPU

Oferuję Państwu:

- terapię i poradnictwo systemowe
- terapię rodzinną
- coaching
- MPU – przygotowanie do egzaminu

tel.: 0176 22286215

e-mail:
praxis@steps-therapie.de

ADRES:
Tullastr. 6
67069 Ludwigshafen

KONTAKT:
Małgorzata Tomaszewska

www.steps-therapie.de

Filip – inna droga do przeżycia

Filip to film w reżyserii Michała Kwiecińskiego (znanego m.in. z *Bodo* czy *Jutro idziemy do kina*) na podstawie powieści Leopolda Tyrmanda o tym samym tytule. Powieści z wątkiem autobiograficznym, co warto nadmienić.

Tytułowy bohater jest Żydem żyjącym w getcie warszawskim. Jako młody chłopak chce kochać, bawić się, odkrywać. Poznajemy go w momencie, w którym traci wszystko co ma i jedynie przez przypadek udaje mu się uniknąć śmierci. Następnie film przenosi nas do Frankfurtu w 1943 roku – do samego serca nazistowskich Niemiec. Filip żyje tam, korzystając ze swojej znajomości języka niemieckiego i francuskiego oraz podrobionych francuskich dokumentów. Pracuje jako kelner w luksusowym hotelu i za wszelką cenę nie może zdradzić prawdy o swoim pochodzeniu. Ale życie głównego bohatera nie przypomina nam życiorysów z innych

produkcji filmowych. Nie mamy tu ani cichego życia w ukryciu, ani chwytania za karabin. Filip romansuje z bogatymi Niemkami. W czasie i w miejscu, gdzie było to karane śmiercią. I chociaż na początku może się wydawać, że to są tylko hedonistyczne uciechy młodego chłopaka, to z czasem odkrywamy, że pod tym ukryte jest coś więcej. Może to chęć upokorzenia narodu jego oprawców, może to jego sposób na to, by żyć, a nie tylko przeżyć, pomimo cierpienia i samotności, którą ukrywa.

Nie chcę przedstawiać więcej szczegółów z tego filmu, bo zachęcam każdego dorosłego, by go zobaczył – warto. To na-

prawdę nietypowe podejście do tematu wojny, ukazujące nam, że miała ona wiele odcieni szarości i każdy przeżywał ją na swój sposób. To pokazanie, że o życiu wojennym można mówić w inny sposób niż tylko o walce z okupantem przez karabin w ręce. Sam Tyrmand mówił, że świadoma postawa konsumpcyjna w niektórych warunkach jest jedynym skutecznym oporem. Przez to właśnie *Filip* w PRL-u był zwalczany (były problemy z wydaniem książki). Chyba w końcu nadszedł czas, by do opowieści o wojnie dołączyć kolejne narracje.

Film warto też zobaczyć ze względu na to, jak został zrealizowany. Jest to przedstawienie widowiskowe, ze świetną oprawą muzyczną i genialną grą Eryka Kulma jr. grającego tytułowego bohatera. Niektórzy krytycy podkreślają, że ten film trzeba zobaczyć chociażby tylko z jego powodu. Ja się z tym zgadzam – nawet jeśli będą nas denerwowały pewne potknięcia w scenariuszu, czy po prostu nie jest to nasz styl, to mimo wszystko zachęcam – chociażby po to, by wyrobić sobie własne zdanie. I po to, by być postawionym przed pytaniami, które film nam zada.

Mateusz Smolka

GODZ. 21:30
13.10.23
TYSKIE

POLONIA EVENTS GERMANY

JEDYNKA
FESTIWAL 2023

CLEO

PIĘKNI I MŁODZI

SKOLIM

ZOOM | CARL-BENZ-STR. 21 | FRANKFURT AM MAIN

BILETY ONLINE: WWW.JEDYNKA-FESTIWAL.DE | HOTLINE 0162 3384378

Co nowego we Frankfurcie oraz w Hesji? Zapowiedzi na WRZESIEŃ i PAŹDZIERNIK

SPRZĄTANIE ŚWIATA i PIKNIK „family&friends”, 16.09.2023, godz. 13.00

Po raz trzeci już na frankfurckim Lohrbergu odbędzie się akcja sprzątnięcia świata (world clean day), zakończona piknikiem dla rodzin i przyjaciół. Inicjatywa DAJ ZNAK wraz z Landową Inicjatywą Rodzin i Rodziców Polskojęzycznych w Hesji (LPEF e.V.) serdecznie zaprasza do udziału w tym wydarzeniu. W tym roku będzie można dowiedzieć się o wadach postawy i gimnastyce korekcyjnej dla dzieci, możliwościach nauki języka polskiego we Frankfurcie i Hesji, porozmawiać z redakcją „Twojego Miasta”, posłuchać Małgorzaty Marciniak – wokalistki Gama Band – oraz posłuchać o życiu pszczół i produkcji miodu na frankfurckich wieżowcach (Reimund Saffian). Serdecznie zapraszamy! Zgłoszenia: kontakt@rodzice-polskojeczni.de.

WIRTSCHAFTSFÖRDERUNG FRANKFURT I DAJ ZNAK ZAPRASZAJĄ 14.09.2023 NA SPOTKANIE DLA FIRM I WOLNYCH ZAWODÓW

Tematem spotkania będzie sytuacja małych firm i osób pracujących w tzw. wolnych zawodach, ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do kredytów bankowych właśnie tych grup. To pierwsze takie spotkanie dla polskich przedsiębiorców z Frankfurtu i pierwsza wymiana z WIRTSCHAFTSFÖRDERUNG FRANKFURT – to komunalna komórka odpowiedzialna za wsparcie lokalnej działalności gospodarczej. Informacje na temat możliwości finansowania działalności i inwestycji przedstawi pani Nina Gibbert-Doll, doradczyni z banku WIBank. Na zakończenie spotkania informacyjnego zapraszamy na wymianę i sieciowanie przy lampce wina i polskich przekąskach.

Udział jest bezpłatny, prelekcja odbędzie się w języku niemieckim. Aby otrzymać bliższe informacje o spotkaniu, prosimy o zgłoszenia mailowe na: blange@dajznak.blog (decyduje kolejność zgłoszeń).

Spotkanie jest wynikiem reakcji na badanie zapotrzebowania frankfurckiej Polonii przy okazji wyborów komunalnych w 2021. Dzięki Państwa wsparciu DAJ ZNAK swoimi głosami we Frankfurcie powstała licząca się reprezentacja interesów naszej społeczności.

DAJ ZNAK

WYBORY DO HESKIEGO LANDTAGU, 8.10.2023

W poprzednim numerze „TM” można było przeczytać o kandydatce do heskiego parlamentu landowego (Landtag) – Barbarze Lange. Barbara Lange to prawniczka i założycielka frankfurckiej inicjatywy politycznej DAJ ZNAK. Już 8 października kandyduje do heskiego Landtagu z ramienia partii FREIE WÄHLER. Jeśli się uda, będzie pierwszą Polką w Hesji sprawującą ten mandat. Jej tematy to: rodziny, edukacja, małe przedsiębiorstwa, uznawanie kwalifikacji, redukcja biurokracji i digitalizacja.

Barbara Lange startuje w wyborach zarówno jako tzw. kandydatka bezpośrednia (Frankfurt, okręg wyborczy nr 36; tzw. Erststimme: BARBARA LANGE), jak i z tzw. listy landowej (tzw. Zweitstimme: FREIE WÄHLER). Oznacza to, że wybierać ją mogą wszyscy pełnoletni mieszkańcy Hesji posiadający obywatelstwo niemieckie. Kontakt: team@barbaralange.org. Więcej: www.barbaralange.org. Program wyborczy FREIE WÄHLER: <https://einhessenfueralle.de/programm>.

UWAGA: PRZEZ CAŁY WRZESIEŃ MOŻLIWE JEST GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE.

Helgoland – wakacyjny kurort

„O! Jedziesz do parku rozrywki?”. „A to duńska wyspa?”. Takie pytania usłyszałam, gdy oznajmiłam znajomym swoje plany na jeden z letnich weekendów. Gdy już wsiedliśmy na statek i z zaskoczeniem odkryliśmy, że zajmujemy dwa ostatnie miejsca siedzące, nie byłam już pewna, czy to rzeczywiście tak mało popularne miejsce.

Helgoland to najdalej wysunięta od brzegu niemiecka wyspa, a konkretnie dwie małe wysepki. Kiedyś były połączone groblą, która uległa zniszczeniu na skutek sztormu. Dziś kursuje między nimi tramwaj wodny.

Historia wyspy sięga zamierzchłych czasów. Badania archeologiczne wskazują na istnienie osad neolitycznych, jednak wiele kwestii pozostaje w sferze teorii i domysłów. Być może o wyspie wspominają już starożytne teksty, ale równie dobrze mogą być to inne obszary, więc prawdopodobnie początków Helgolandu nigdy dokładnie nie poznamy. W XIII wieku wyspę zaanektowali Duńczycy, ale nie byli w stanie cały czas jej utrzymać. W XVII wieku Hamburg wybudował latarnię morską i od tej pory można mówić o pewnej historii Helgolandu, która raz po raz była duńska, a za chwilę znów niemiecka.

Co ciekawe, w 1807 roku wyspa została opanowana przez Brytyjczyków. Choć nic na to nie wskazywało, gdy Brytyjczycy w 1890 roku w ramach traktatu oddawali wyspę Niemcom, sporo jej mieszkańców było przeciwnych, gdyż część z nich bardziej utożsamiała się z Brytyjczykami niż z Niemcami. Dlatego po powrocie do Niemiec mieszkańcom Helgolandu dano wybór – albo przyjmują obywatelstwo niemieckie i zostają, albo wyjeżdżają z brytyjskim obywatelstwem do Anglii. Ci, którzy chcieliby zostać z brytyjskim obywatelstwem, musieli płacić znacznie wyższe podatki i w każdej chwili groziło im wydalenie z wyspy.

W międzyczasie, a konkretnie od 1826 roku, wyspa stała się popularnym kurortem wypoczynkowym wśród Niemców (choć była brytyjska). Z Hamburga pływało kilka statków tygodniowo, a na starych fotografiach z XIX wieku widać więcej ludzi niż obecnie. Tutaj w ramach polskiej ciekawostki warto wspomnieć, że w 1850 roku na wyspie leczył się polski generał Ignacy Prądziński (wódz naczelny powstania listopadowego), który niestety utonął w trakcie kąpieli morskiej.

Podczas drugiej wojny światowej wyspa została zbombardowana. Pomiędzy rokiem 1945 a 1952 Helgoland był niezamieszany i używany jako poligon przez Brytyjczyków. W 1947 Brytyjczycy podjęli próbę wysadzenia głównej wyspy w powietrze wielką ilością materiałów wybuchowych, używając do tego głównie materiałów zarekwirowanych od pokonanej niemieckiej armii. Była to najsilniejsza w historii wywołana przez człowieka eksplozja, niebędąca wynikiem użycia broni jądrowej, która także wpły-

Długa Anna

Kolonія głuptaków

Hummerbuden

nęła na ukształtowanie wyspy. W 1952 roku Helgoland zwrócono Niemcom. Dziś obydwie wyspy zamieszkuje na stałe nieco ponad 1000 osób.

Na Helgoland można się obecnie dostać na dwa sposoby – promem bądź awionetką. Obydwie wersje dość drogie, gdyż jest to pewne zabezpieczenie przed nadmierną ilością turystów. Promy pływają z różnych miejsc – my zdecydowaliśmy się na wypłynięcie z Cuxhaven. Przeprawa trwa około 90 minut i kosztuje 74 euro. Dwa razy więcej trzeba liczyć za lot awionetką, ale jest on sporo krótszy, bo trwa około 20 minut!

Pierwsze wrażenia? To chyba Skandynawia! Wyspa przywitała nas soczystą zielenią, delikatnymi pagórkami i kolorowymi domkami. Wszystko skąpane w ciepłych promieniach słońca. No bajka! Kolorowe budynki to Hummerbuden, czyli homarowe szałaszy. Są pozostałością po dawnych warsztatach rybackich, które po drugiej wojnie światowej zostały zaprojektowane przez hamburskiego architekta. W ich wnętrzach znajdziemy dziś sklepy i restauracje. Szczególnie polecam 2 Blaue Buden, w których znajduje się genialna kuchnia z owocami morza w przystępnych cenach.

Wyspa jest na tyle mała, że można ją obejść w pół dnia. Polecam zrobić pętlę, a najlepiej zacząć, kierując się do Muzeum Helgoland, gdyż otwarte jest tylko do godziny 14.00. Poznacie w nim historię wyspy i zobaczycie wiele ciekawych eksponatów. Następnie zachęcam do wspięcia się na czerwony klif i zobaczenia jednego z symboli wyspy – klifu Długiej Anny (Lange Anna)! To 47-metrowy klif powstały z czerwonego piaskowca. Jego nazwa prawdopodobnie

wywodzi się z literatury i nawiązuje do pięknych kelnerek. Tutejsze klify to także ulubione miejsce ptaków, szczególnie głuptaków, które zakładają tu ogromne kolonie i mają swoje miejsca lęgowe. Pisklaki można zobaczyć właśnie na początku czerwca.

Po obejściu wyspy warto zakupić bilet za 6 euro (ważny w dwie strony) i wybrać się jeszcze na spacer bądź plażowanie na sąsiednią wyspę. Plażowanie, bo mniejsza siostra Helgolandu to tak naprawdę wielka wydma z rozległymi plażami! Na środku wyspy wybudowano małe lotnisko, a tuż przy porcie znajdują się domki letniskowe. Nie ma sklepów, nie ma parasoli i leżaków (no, chyba że sam sobie ktoś przyniesie), ale na plaży można za to wylegiwać się obok fok, które chętnie tu wypoczywają.

Na wyspie nie doświadczyłam tłumów turystów, ale widząc, jak pełne pływają promy, ciężko mi określić popularność tego miejsca. Wiem natomiast jedno – jest to świetny pomysł na całodniową wycieczkę, jeśli spędzacie wakacje nad Morzem Północnym!

Karolina Zadrożna

Autorka bloga Womenofpoland.pl, którego prowadzi ze swoim chłopakiem, oraz przewodników wydawnictwa Pascal po Niemczech, Berlinie i Malmo. Mieszkała na południu Szwecji, w Monachium, w Lipsku, we Frankfurcie nad Menem, a teraz zdaje się, że osiadła na dłużej w Bad Homburgu vor der Höhe. Uwielbia pływać, dlatego ma nadzieję zamieszkać kiedyś nad morzem. Tymczasem rozkoszuje się widokami winnic, których nie brakuje w pobliskich rejonach. Z przyjemnością odwiedza też zamki i urokliwe miasteczka. W podróży szuka przede wszystkim niezwykłych krajobrazów i architektonicznych perełek. Ma ogromną słabość do muru pruskiego, dlatego wybrała Hesję na swoje miejsce zamieszkania.

Piotr Piłkowski – 40 lat Deutsch-Polnische Gesellschaft w Mannheim-Ludwigshafen

Piotr Piłkowski pochodzi z Bydgoszczy, a do Mannheim przeprowadził się w 1988 roku. Pracuje jako pedagog we Frankfurcie nad Menem. W 1999 roku przyłączył się do stowarzyszenia Deutsch-Polnische Gesellschaft Mannheim-Ludwigshafen e.V. (DPG), w którym od 2016 roku pełni funkcję przewodniczącego. Stowarzyszenie, które w bieżącym roku obchodzi 40-lecie działalności, odgrywa ważną rolę w budowaniu polsko-niemieckiego dialogu. Członkowie DPG dbają o groby ofiar obozu koncentracyjnego Sandhofen, współpracują z Bydgoszczą (miastem partnerskim Mannheim), włączają się w organizację projektów kulturalnych i społecznych.

„TM”: **Piotrze, możesz nam powiedzieć, jak trafiłeś do Towarzystwa i dlaczego właśnie do Deutsch-Polnische Gesellschaft?**

Piotr Piłkowski: – Gdy przyjechałem do Mannheim w 1988 roku, mój ojciec został zaproszony na podpisanie umowy o partnerstwie Bydgoszczy z Mannheim. W tym spotkaniu uczestniczyło też Towarzystwo i tak dowiedziałem się o jego istnieniu. Po kilku latach wstąpiłem do Deutsch-Polnische Gesellschaft Mannheim-Ludwigshafen.

Cele działalności DPG po kilkudziesięciu latach istnienia na pewno uległy zmianie. Możesz nam opowiedzieć, czym zajmowaliście się przed laty, a czym obecnie?

– Towarzystwo powstało w 1980 roku, a więc było to jeszcze za żelazną kurtyną. Pierwsze działania miały na celu przybliżenie Polski, wysyłanie pomocy do Polski oraz przyjmowanie uchodźców. Ważnym założeniem było dbanie o pamięć o obozie koncentracyjnym w Sandhofen, o zbrodniach niemieckich – i to nie zmieniło się do dzisiaj, czego dowodem są cykliczne wydarzenia organizowane w Mannheim i okolicach upamiętniające Polaków. Inne cele zmieniały się w zależności od sytuacji ekonomicznej, społecznej, politycznej i dzisiaj nasze działania obejmują wymianę młodzieży, wymianę kulturową, koncerty, wystawy, wykłady, które wcześniej nie były możliwe do realizacji.

Kiedyś w stowarzyszeniu członkami byli jedynie Niemcy. Jak to wygląda obecnie? Czy dużo Polaków dołączyło do Waszego oddziału?

– Rzeczywiście tak było, jednak drugą przewodniczącą była pani Barbara Just-Dahlmann, która studiowała prawo w Niemczech i tu pozostała. Muszę przyznać, że była to wówczas – z informacji, które posiadam – jedyna Polka. Aktualnie w Towarzystwie jest kilku Polaków, jednak – co ważne – wielu naszych rodaków wspiera działania i angażuje się w realizację celów Towarzystwa.

Piotr Piłkowski i Maciej Wilkowski (Polskie Radio PiK) podczas promocji książki *Pamiętać i zrozumieć* w KPCK w Bydgoszczy

Organizacja istnieje już od wielu lat. Jakie były wasze najważniejsze projekty? Co udało się Wam osiągnąć?

– Trudno określić, który projekt był ważniejszy czy bardziej istotny. Na pewno na początku ważne było nawiązanie kontaktów, działania wokół obozu koncentracyjnego w Sandhofen czy kwatera polskiej na Cmentarzu Głównym w Mannheim, przy ogromnym wsparciu Polskiej Misji Katolickiej w Mannheim. Później wydarzenia z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę, współpraca z Technoseum (muzeum techniki i nauki), koncerty, wystawy i wykłady. Nie chciałbym określać, które są ważniejsze. Wszystkie są dla nas bardzo ważne. Szczególnie jesteśmy dumni, że dzięki współpracy z organizacjami polonijnymi powstał pomnik upamiętniający polskich robotników przymusowych i jeńców wojennych, którym opiekuje się nasze Towarzystwo. Pomysłodawcą był członek naszego DPG, Stanisław Stepien.

Ważną częścią Waszych działań jest współpraca z Bydgoszczą. Wydaje mi się, że to właśnie dzięki Wam współpraca z tym miastem partnerskim jest widoczna.

– Towarzystwo jest otwarte na całą Polskę, ale to Bydgoszcz jest moim miastem rodzinnym, gdzie się urodziłem, studio wałem, w nim mam przyjaciół i poznałem wiele wspaniałych osób, dzięki czemu te kontakty Bydgoszcz–Mannheim się rozwijają. Dodatkowo miasto Bydgoszcz wspiera finansowo nasze działania, co znacznie ułatwia organizację coraz ciekawszych projektów.

Czy możesz nam zdradzić, co planujecie w najbliższym czasie?

– W styczniu 2024 roku odbędą się Dni Miasta Partnerskiego Bydgoszczy w Abenakademie, w ramach których nastąpi wymiana uczniów z Bydgoszczy i Mannheim, otwarta zostanie wystawa zdjęć o Bydgoszczy, odbędzie się panel dyskusyjny, a także będzie można skosztować polskich specjałów. Jesteśmy przekonani, że kultura łączy, dlatego planujemy również organizację koncertów, na które już teraz serdecznie zapraszamy. O wszystkich terminach będziemy informować na naszej stronie internetowej. Do zobaczenia w Mannheim!

Rozmawiał Michał Kochański

ROBERT J. WAZ

MAKLER - UBEZPIECZENIA I FINANSE

KOMPETENTNE I OBIEKTYWNE DORADZTWO I SERWIS

18 LAT DOŚWIADCZENIA W BRANŻY W NIEMCZECH

Handy: **0176 656 323 34** • Tel.: 06061 139 0 160 • Fax: 06061 139 0 159

waz@fsdarmstadt.de

Pelarstr. 21a, 64720 Michelstadt

Makler nach §34d; D-QVLT-F5KPK-41, IHK-FRANKFURT AM MAIN, Magister der Ökonomie, Bachelor der Finanzen und Bankwesen

VI Zjazd Polonii i Polaków za Granicą

W Kancelarii Premiera Rady Ministrów, Pełnomocnik Rządu ds. Polonii i Polaków za Granicą, Minister Jan Dziędziczak, wraz z Wicemarszałek Sejmu Małgorzatą Gosiewską wręczyli Odznaki ZASŁUŻONY DLA POLONII I POLAKÓW ZA GRANICĄ

W dniach 29 czerwca – 2 lipca odbył się VI Zjazd Polonii i Polaków za Granicą. Na zaproszenie Rady Polonii Świata i stowarzyszenia Wspólnota Polska do Warszawy przybyło 330 delegatów reprezentujących Polonię z 46 krajów. W programie przewidziana była debata w Sali Obrad Plenarnych Sejmu RP, której przewodniczyła Wicemarszałek Sejmu Małgorzata Gosiewska. Podczas wizyty w Kancelarii Premiera prowadzący spotkanie Jan Dziędziczak, sekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz pełnomocnik rządu do spraw Polonii i Polaków za granicą, zachęcał Polaków do angażowania się w działania samorządowe i parlamentarne w swoich krajach, bez względu na opcje polityczne. W późniejszej rozmowie z naszą redakcją wyjawiał także, że istnieją plany zorganizowania w 2024 roku spotkania Polaków działających w parlamencie w swoich krajach zamieszkania, a w 2025 roku dla osób działających w samorządach poza granicami Polski. W Kancelarii Premiera przyznane zostały również odznaczenia za wkład w rozwój Polonii na świecie. Odznaczonymi zostali m.in. Prezes Polonii Świata – Jarosław Narkiewicz, prezes stowarzyszenia Wspólnota Polska – Dariusz Piotr Bonisławski, a także Związek Polaków w Niemczech (odznaczenie odebrał prezes Józef Malinowski). Podczas wizyty w Pałacu Prezydenckim prezydent Andrzej Duda wraz z małżonką dziękowali Polonii, zwłaszcza amerykańskiej, za wsparcie finansowe i materialne dla znajdującej się w stanie wojny Ukrainy. Bardzo ciekawym, kulturalnym punktem programu był wyjazd na koncert Państwowego Zespołu Ludowego Pieśni i Tańca „Mazowsze” do Otrębusów, głównej siedziby zespołu. W ostatnim dniu zjazdu odbyła się wspólna debata w czterech blokach tematycznych: „Organizacje Polskie za Granicą”, „Oświata, kultura, duszpasterstwo – gwarantem polskiej tożsamości”, „Młodzież polonijna – zaangażowanie i patriotyzm” oraz „Sport, turystyka, przedsiębiorczość”. Podczas debat, które miały miejsce w Światowym Centrum Polonii na Zamku w Pułtuskach, podjęto następujące uchwały:

1. Postulujemy, aby 20 milionów Polaków mieszkających poza granicami Polski, czyli 1/3 polskiego narodu, znalazło właściwe miejsce w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Postulujemy również, aby Kodeks wyborczy dawał nam szansę na pełnoprawny udział w wyborach do władz Rzeczypospolitej Polskiej.
3. W szczególności postulujemy:
  - przywrócenie wyborów korespondencyjnych za granicą, jako formuły najważniejszej dla Polonii, która korzystała dotychczas z tej możliwości w ponad 95%;
  - stworzenie w Polsce specjalnego okręgu wyborczego dla Polonii i Polaków zza granicy, w którym moglibyśmy wybierać przedstawicieli różnych partii politycznych nas reprezentujących.
4. Apelujemy, aby wszelkie decyzje dotyczące Polonii i Polaków za granicą zapadały ponad wszelkimi podziałami.
5. Przyszłością Polonii jest młodzież, toteż apelujemy do Rady Polonii Świata, aby wspólnie ze stowarzyszeniem Wspólnota Polska i polskimi władzami w przyszłym roku zorganizować Światowy Zjazd Młodzieży Polonijnej. Apelujemy do organizacji polonijnych na całym świecie oraz organizacji i instytucji w Polsce o udzielenie tej inicjatywie wszelkiego wsparcia.
6. Apelujemy jednocześnie o zwiększenie środków przeznaczanych na przyjazdy dzieci i młodzieży polonijnej do Polski.
7. Podczas drugiej wojny światowej Polska i naród polski były ofiarami hitlerowskich Niemiec. Uczestnicy zjazdu pragną wyrazić ubolewanie z racji braku do tej pory rozwiązań w sprawie poniesionych wtedy strat. Jest najwyższy czas, aby sprawiedliwość w tym zakresie została osiągnięta.

VI Zjazd Polonii był na pewno możliwością do wspólnej dyskusji i wymiany poglądów oraz doświadczeń na temat pracy struktur polonijnych w różnych za-

kątkach świata. Jednak zasadniczym celem była dyskusja o nowych wyzwaniach, możliwości rozwoju i współpracy z władzami Rzeczypospolitej Polskiej, tak aby płynęły z niej szeroko pojęte korzyści, zarówno dla Polski, jak i dla Polonii (a w dalszej perspektywie również dla krajów zamieszkałych przez polską emigrację). Na jeden z postulatów z dużym entuzjazmem zareagował sekretarz stanu Jan Dziędziczak i zadeklarował organizację Światowego Zjazdu Młodzieży Polonijnej w 2024 roku. Zadowolony z wyników zjazdu wyraził również Jan Badkowski, dyrektor Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą, który aktywnie brał udział w debatach. W rozmowie dla magazynu „Twoje Miasto” oraz portalu polonijnego Forum Polonicum powiedział, że wspólne rozmowy są możliwością bezpośredniego usłyszenia o problemach Polonii i szukania dobrych rozwiązań.

Dla mnie osobiście ciekawe były również wieczorne, nieoficjalne rozmowy z Polakami z Australii, Nowej Zelandii, Wielkiej Brytanii czy Rumunii. Była to możliwość do poznania przedstawicieli mediów polonijnych z różnych krajów. Zaszczycem było zaproszenie naszej redakcji do Światowego Stowarzyszenia Mediów Polonijnych przez samą prezes stowarzyszenia Teresę Sygnarek. Nieco mniej miłym akcentem były uporczywe próby podziału przedstawicieli niemieckiej Polonii przez wiceprezes Związku Polaków w Niemczech Annę Wawrzyszko. Niezrozumiałe ataki i obraźliwe słowa pod adresem różnych działaczy polonijnych w Niemczech, a także naszej redakcji, padały nie tylko w prywatnych rozmowach, ale również na forum publicznym. Bardzo ubolewam nad przesłaniem, które z tego powodu poszło w kierunku Polaków na świecie, że niemiecka Polonia jest podzielona. Dlatego, podsumowując, pozwolę sobie przypomnieć słowa naszego przyjaciela z redakcji gazety „Samo Życie”, Leonarda Paszka: „Nie musimy zawsze i wszystko robić razem, ale najważniejsze, byśmy sobie nawzajem nie przeszkadzali”.

Michał Kochański

Wojciech Korfanty – Ślązak i Polak

Przy wybieraniu tematyki moich artykułów kieruję się myślami, by temat był związany z relacjami polsko-niemieckimi oraz by był „na czasie” – czy to poprzez fakt występowania okrągłej rocznicy, czy może tego, że dany temat w danym momencie występuje w debacie publicznej. I gdy przeglądając listę rocznic i obchodów, zobaczyłem, że rok 2023 głosami posłów dostał patronat Wojciecha Korfanteo, spowodowało to lekki uśmiech na mojej twarzy. Nie był to jednak uśmiech zadowolenia, a raczej grymas mający na uwadze to, jak wyglądało życie Korfanteo w niepodległej Polsce, o którą tak walczył.

Wojciech Korfanty urodził się 20 kwietnia 1873 roku w osadzie Sadowka (obecnie część Siemianowic Śląskich). Średnią edukację pobierał w gimnazjum w Katowicach, z którego został wydalony w klasie maturalnej za krytykę kanclerza Bismarcka. Dopiero po interwencji polskiego posła do Reichstagu pozwolono mu, w grudniu 1895 roku, ukończyć eksternistycznie szkołę średnią. Po latach sam Korfanty tak podsumował ten okres w swoim życiu:

Zasługę mojego uświadomienia narodowego przypisać muszę moim habkatystycznym profesorom z gimnazjum w Katowicach, którzy zohydowaniem wszystkiego co polskie i co katolickie wzbudzili we mnie ciekawość do książki polskiej, z której pragnąłem dowiedzieć się, czym jest ten lżony i poniżany naród, którego językiem w mojej rodzinie mówiłem.

Studiował na Wydziale Filozoficznym we Wrocławiu i Berlinie. W trakcie studiów został członkiem Ligi Narodowej – trójzaborowej tajnej organizacji skupionej wokół ruchu narodowo-demokratycznego i Romana Dmowskiego. W Lidze pozostał do 1908 roku. W 1901 z jego inicjatywy powstał dziennik wydawany w języku polskim – „Górnoślązak”. Korfanty był jego redaktorem naczelnym i bardzo szybko został aresztowany z powodu dwóch felietonów, które tam zamieścił: *Do Niemców* i *Do moich braci Górnoślązaków*. Na procesie bronił się słowami:

Wywody moje nie mogły dotknąć wszystkich Niemców, a jedynie szowinistów, którzy rzeczywiście gnębią lud polski.

Słowa te przyniosły mu popularność, lecz nie wybroniły go z zarzutów. Został skazany na cztery miesiące więzienia. Nie stłumiło to jednak jego zapału, bo po wyjściu z więzienia postanowił startować w wyborach do Reichstagu. Jego spotkania wyborcze przyciągały setki Polaków i już w swoich pierwszych wyborach w 1903 roku uzyskał mandat poselski. Zasiadał w nim do 1912, kiedy to zrezygnował z kandydowania w nowych wyborach wobec ataków przeciwników politycznych. Ale kontynuował swoją pracę w pruskim Landtagu, do którego również wystartował.

Po wybuchu pierwszej wojny światowej działalność Korfanteo była niezbyt widoczna. Próbował się odnaleźć – jako polski poseł do Landtagu – w tej nowej, dynamicznej sytuacji międzynarodowej. Zaangażował się też w pomoc głodującemu Królestwu Polskiemu. Do większej polityki wrócił w połowie 1918 roku, kiedy to ponownie kandydował do Reichstagu, wobec rozpisania wyborów uzupełniających w okręgu Lubliniec–Toszek–Gliwice. Korfanty wygrał je ze znaczącą przewagą, uzyskując nawet poparcie Niemców. Tuż przed zakończeniem wojny wystąpił w Reichstagu z postulatem zwrócenia Polsce ziem zagrabionych w trakcie zaborów i uwolnieniem uwięzionego już wtedy Józefa Piłsudskiego. Po wojnie działał w powstaniu w Wielkopolsce. W 1920 roku został mianowany przez Warszawę polskim komisarzem do plebiscytu na Śląsku, który miał zdecydować o przynależności politycznej Górnego Śląska. To po jego wezwaniu rozpoczęło się drugie powstanie śląskie i to on nim współkierował. Osiągnęło ono swoje cele po kilku dniach walk. Na obszarach plebiscytowych zastąpiła niemiecką policję jej mieszanym, polsko-niemieckim odpowiednikiem. Pomimo tego kampania plebiscytowa wciąż była brutalna. Ostatecznie plebiscyt odbył się 20 marca 1921 roku. Po ogłoszeniu wyników plebiscytu i możliwym podziale granic doszło do wzburzenia polskiej ludności. Trzecie powstanie śląskie wybuchło w nocy z 2 na 3 maja 1921 roku, ponownie pod przywództwem Korfanteo. Po pierwszych sukcesach wojskowych dał on rozkaz na wstrzymanie działań zbrojnych i oczekiwał na decyzję międzynarodowej Komisji Międzysojuszniczej z pierwszej wojny światowej. Pod wpływem powstania podział Śląska stał się dla Polski znacznie bardziej korzystny. Do Polski z obszaru objętego plebiscytem przyłączono obszar najsilniej uprzemysłowiony.

Od 1922 roku był posłem do polskiego Sejmu z ramienia Chrześcijańskiej Demokracji. Miał zostać nawet premierem, ale Piłsudski nie wyraził na to zgody i zagroził zorganizowaniem

Portret Wojciecha Korfanteo
(Stanisław Ignacy Witkiewicz)

strajku generalnego. Zamach majowy dokonany przez piłsudczyków Korfanty uważał za antydemokratyczny i po nim skupił się na krytyce rządu na łamach wydawanych przez siebie dzienników. Był regularnie atakowany przez obóz sanacyjny. Zarzucano mu wielokrotnie finansowe malwersacje, ale nie mógł liczyć na sprawiedliwy proces. W końcu w 1930 roku został aresztowany i osadzony w twierdzy brzeskiej wraz z innymi politycznymi przeciwnikami Piłsudskiego, gdzie był torturowany. Został jednak wyłączonego z procesu. Po wyjściu na wolność zasiadał w Senacie. Powróciwszy na Śląsk, nie był wciąż bezpieczny. Wojewodą śląskim był Michał Grażyński – piłsudczyk oraz uczestnik trzeciego powstania śląskiego (choć nie był Ślązakiem), który uważał, że Korfanty uniemożliwił zajęcie całości obszaru plebiscytowy dla Polski poprzez rozkaz o wstrzymaniu walk. Ostatecznie Korfanty, wobec nasilających się represji, w 1935 roku wyemigrował z Polski. Nie mógł wrócić nawet na pogrzeb swojego syna – jego prośba o wydanie listu żelaznego (gwarancji braku aresztowania) została odrzucona.

Do Polski powrócił w kwietniu 1939 roku po wypowiedzeniu przez III Rzeszę paktu o nieagresji. Został aresztowany po kilku dniach w Warszawie w Polsce i osadzony na Pawiaku. Spędził tam trzy miesiące, mimo protestów opinii publicznej. Zwolniono go dopiero wobec nasilającej się choroby – zmarł kilka tygodni później. Ignacy Paderewski w kondolencjach napisał: „Wojciech Korfanty znajdzie na kartach historii odrodzonej Polski należne mu stanowisko. Choć mu go odmawiano za życia”.

Mateusz Smolka

Marszałek Grodzki w Biurze Polonii w Berlinie

– Będziemy pamiętać o Polonii do ostatniego dnia naszej kadencji. Jesteśmy dla was – powiedział marszałek Senatu RP Tomasz Grodzki na spotkaniu z Polonią na początku lipca. – Nikt nie może sobie uzurpować jedyne prawa do reprezentowania Rzeczypospolitej za granicą. Każdy z nas jest Polakiem, nawet jeśli los rzucił go tysiące kilometrów od ojczyzny – dodał.

Marszałek w ramach podróży do Niemiec złożył oficjalną wizytę w Biurze Polonii w Berlinie, gdzie spotkał się z zespołem Biura i przedstawicielami kilkunastu organizacji polonijnych, m.in. stowarzyszeniami POLDEH z Brunszwiku, Polregio z Akwizgranu, klubem sportowym FC Polonia Berlin czy Polską Kafejką Językową SprachCafe Polnisch w Berlinie. Obecni byli także członkowie zarządów Zrzeszeń Krajowych Organizacji Polskich z Berlina, Hanoweru i Nadrenii Północnej-Westfalii. Pierwotnie rozmowy z organizacjami polonijnymi były zaplanowane w Ambasadzie RP w Berlinie, jednak kilkanaście godzin przed przylotem marszałka Senatu, trzeciej osoby w polskim państwie, Ambasada odwołała spotkanie. Marszałek zapoznał się z działalnością organizacji polskich i problemami polskich migrantów w Niemczech. Prof. Tomasz Grodzki (PO) podkreślił znaczenie współpracy polsko-niemieckiej na poziomie europejskim. – Dobre sąsiedztwo z Niemcami jest nam absolutnie potrzebne – powiedział.

Jego rozmowy z Polonią, jak również z niemieckimi partnerami, w tym

przewodniczącym Bundesratu Peterem Tschentscherem i prezydentem federalnym Frankiem-Walterem Steinmeierem, dotyczyły dofinansowania nauki języka polskiego w Niemczech. Polska delegacja, w skład której wchodziła także senator Halina Bieda (PO), senator Benjamin Godyla (PO), senator Jacek Włosowicz (PiS), w czasie rozmów w Bundestagu uzyskała informację, że oprócz funduszy na ten cel z budżetów landów zostaną przeznaczone również środki z budżetu federalnego. Rozmowy dotyczyły także przyspieszenia budowy w Niemczech pomnika polskich ofiar drugiej wojny światowej. – Chcielibyśmy, żeby powstał on na 85. rocznicę napaści Niemiec na Polskę, w 2024 roku, i taką wolę wyrażali gospodarze – oświadczył Grodzki.

Uczestnicy spotkania w Biurze Polonii uczcili minutą ciszy pamięć niedawno

zmarłej senator Barbary Borys-Damięckiej, która jako członkini senackiej Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą przez wiele lat aktywnie wspierała niemiecką Polonię. Marszałek Grodzki otrzymał w prezencie od Wiesława Lewickiego, przewodniczącego Konwentu Organizacji Polskich w Niemczech, obraz Jaro Schlesiona, śląskiego malarza mieszkającego w Würselen. Obraz jest pełen symboliki związanej z Karolem Wielkim i Akwizgranem. W 2021 roku w Sali Koronacyjnej Karola Wielkiego w akwizgrańskim ratuszu prof. Grodzki odebrał Nagrodę Polonicus dla Senatu RP za wieloletnią opiekę nad Polonią, przyznaną przez Europejski Instytut Kultury i Mediów „Polonicus”. Statuetka Polonicus, jak zdradził marszałek, stoi na jego biurku w Senacie RP.

Marcin Antosiewicz

VI Kongres Organizacji Polskich w Niemczech

Jeśli aktywnie współtworzycie życie niemieckiej Polonii, to nie może Was zabraknąć na VI Kongresie Organizacji Polskich w Niemczech, który odbędzie się w Bonn od 29 września do 1 października 2023 roku.

Kongres jest organizowany w interaktywnym duchu wymiany doświadczeń i integracji. Każdy może się zgłosić, jednak liczba miejsc jest ograniczona, dlatego niezbędne jest wypełnienie i odesłanie formularza, który dostępny jest na stronie www.kongres.de. W programie Kongresu zaplanowano dyskusje panelowe z politykami, ekspertami i animatorami życia polonijnego w Niemczech. Głównymi tematami będą kierunki rozwoju organizacji polskich w Niemczech, integracja i partycypacja Polonii w niemieckim społeczeństwie, jak również przedsiębiorczość, rynek pracy i polityka społeczna. W centrum rozmów Kongresu znajdzie się także perspektywa młodych, drugiego i trzeciego pokolenia Polonii. Kongres zajmie się również sprawą finansowania i promocji nauki języka polskiego w Niemczech.

Data: 29.09–1.10.2023
Miejsce: Bonn,
Gustav-Stresemann-Institut

Więcej informacji o Kongresie:

- www.kongres.de
- www.forum-polonicum.de
- www.polonia-viva.de

Kongres jest organizowany przez Landesverband der Polnischen Organisationen in Nordrhein Westfalen e. V., w kooperacji z Konwentem Organizacji Polskich w Niemczech, Instytutem Polonicus, Biurem Polonii w Berlinie, Part of Europe Polnisches Bundesnetzwerk Partizipation und Soziales, jak również Ministerium für Kinder, Jugend, Familie, Gleichstellung, Flucht und Integration des Landes Nordrhein-Westfalen i Die Beauftragte der Bundesregierung für Kultur und Medien.

Gumowe ucho

Magda Gessler znów została babcią. Znana restauratorka ma już dwoje wnucząt, które są dziećmi jej córki Lary Gessler. Pani Magda po raz pierwszy została babcią w 2020 roku, kiedy to na świecie pojawiła się Nena. Dwa lata później urodził się syn Lary Gessler i jej męża Piotra Szelaǳowskiego. Dziecko otrzymało imię Bernard. Restauratorka 9 lipca została po raz trzeci babcią. Tym razem wnukiem obdarował ją syn Tadeusz Müller, który w ubiegłym roku poślubił ukochaną Małgorzatę. Ceremonia odbyła się na Mazurach, gdzie przysięgę małżeńską złożyli sobie w romantycznych okolicznościach przyrody, na łodzi. Nowy członek klanu Gesslerów otrzymał tradycyjne imię Antoni i jest zapewne kolejnym oczkiem w głowie (po Nenie i Beniu) szczęśliwej babci.

Cezary Pazura i jego żona Edyta zdecydowali się wystawić na sprzedaż swoją mazurską willę nad jeziorem. Jakiś czas temu, tak jak większość znanych twarzy, zainwestowali w nieruchomości z dala od zgiełku miasta. Chętnie chwalili się za pośrednictwem mediów społecznościowych tą mazurską posiadłością. Spędzali w niej nie tylko letnie dni wolne, ale także np. święta Bożego Narodzenia. Od jakiegoś czasu udostępniali rezydencję turystom. I tak, np. za długi weekend w czerwcu (trzy noclegi) dwie dorosłe osoby powinny zapłacić około 7000 zł. Ale to już przeszłość, bo można wejść w posiadanie na własność całej posiadłości i to nie tylko na weekend. Z ogłoszenia dowiadujemy się, że kryty strzechą budynek ma 120 m² powierzchni, położony jest na posiadającej własną linię brzegową działce o powierzchni 10 ha. Potencjalni kupcy będą mieli do dys-

pozycji basen, jacuzzi i dwie altany grillowe. Na terenie posiadłości znajduje się również pomost, staw oraz prywatny las. Jeśli ktoś z Czytelników marzy o takim spokojnym, bliskim natury siedlisku, to nic prostszego: trzeba tylko wyciągnąć ze skarpety 6,2 mln zł (!) i rezydencja marzeń może być Wasza!

Maryla Rodowicz bohaterką serialu. Artystka występowała już w serialu *Rodzina zastępcza*, gdzie wcieliła się w postać zwariowanej ciotki. Fani uwielbiali ją w tej roli. Teraz powstanie serial o samej Maryli. Rodowicz to niezwykle barwna postać naszej sceny muzycznej, a jej piosenki śpiewają wszyscy, bez względu na wiek. Piosenkarka ma o czym opowiadać, gdyż w show biznesie króluje od blisko 50 lat. Zapis rozmowy z Marylą stał się podstawą scenariusza do serialu na temat jej życia. Sfinalizowaniem tego przedsięwzięcia zajmuje się znana firma Rohstar. W planach jest także powstanie musicalu teatralnego o życiu artystki. Libretto już się pisze, a co ciekawe, przedstawione w nim zdarzenia gwiazda podała pierwszy raz do publicznej wiadomości. Nie trzeba dodawać, że 77-letnia Maryla Rodowicz cieszy się bardzo dobrą formą, nadal gra w tenisa, a ostatnio zrzuciła zbędne kilogramy i nadal zaskakuje nas swoimi oryginalnymi stylizacjami. Tak więc, po serialu o wspaniałej poetce i przyjaciółce Maryli – Agnieszce Osieckiej – doczekamy się opowieści o życiu Rodowicz. Oby serial był bardziej udany niż ten o Osieckiej.

Żegnamy wyjątkową i niepowtarzalną **Tinę Turner**. Piosenkarka zmarła 24 maja br. w wieku 83 lat. Odeszła po długiej cho-

robie w swoim domu w Küsnacht, niedaleko Zurychu w Szwajcarii. Nazywana „królową rock'n'rolla”, była jedną z największych artystek wszechczasów. Sprzedała ponad 150 mln płyt na całym świecie i zdobyła osiem nagród Grammy. Jednak jej życie nie było usłane różami. Jako 18-letnia dziewczyna poznała swojego przyszłego męża, a także utalentowanego muzyka, Ike'a Turnera. To on odkrył talent Tiny. Wspólnie założyli zespół, który odnosił duże sukcesy. Niestety pan Turner był nie tylko utalentowanym muzykiem i producentem, ale też wysokiej klasy damskim bokserem i kokainistą. W 1976 roku Tina opuściła go po 14 latach gehenny. W kieszeni miała 36 centów, a u swego boku dwoje dzieci. Jak sama mówiła, była na dnie. „Nie bałam się, że mnie zabije, bo już byłam martwa”. W 1993 roku na kanwie jej historii powstał film *Plan na miłość* – nagrała do niego piosenkę, ale filmu nie chciała obejrzeć. Po chudych latach artystce pomocną dłoń podał David Bowie, a potem wszystko się potoczyło. Ostatnie lata życia spędziła u boku ukochanego Erwina Bacha, niemieckiego producenta muzycznego, przy którym zrozumiiała, czym jest prawdziwa miłość. Pobrali się w lipcu 2013 roku i zamieszkali właśnie w Szwajcarii. Ale to nie wszystkie życiowe tragedie Tiny Turner. W 2018 roku artystka przeżyła kolejny osobisty dramat. Jej 58-letni syn Craig popełnił samobójstwo. Zastrzelił się we własnym domu. W grudniu 2022 Tina pożegnała drugiego syna, Ronniego. Zmarł na raka. W tej smutnej historii pocieszające jest to, że ostatnie lata życia, mimo ciężkich chorób i cierpienia, artystka spędziła w otoczeniu kochających ją ludzi. A my, fani Tiny Turner, słuchamy dalej jej piosenek, oglądamy pełne ognia teledyski z koncertów i wiemy swoje: Tina Turner była najlepsza! Simply the best!

Plotkara

Codziennie świeże z własnej produkcji!
www.gollys.de

Originalne Śląskie Specjaly

Tradycyjna jakość

Gollys Spezialitäten GmbH & Co. KG
Wardings Eich 16 · 48249 Dülmen
Tel. 0 25 94 / 94 66 11

**SERWIS KOMPUTEROWY
SAT & INTERNET TV
TELEWIZJA BEZ ANTENY**

- naprawa & modernizacja
- usuwanie wirusów
- odzyskiwanie danych
- anteny satelitarne

Tel. 0157 38 809 806

 RZECZOZNAWCA SAMOCHODOWY

- Kosztorys naprawy po kolizji drogowej lub stłuczce
- Wycena wartości pojazdów dla urzędu np. skarbowego
- Porady techniczno-prawne

Dipl.-Ing. JERZY CHAŁEZA Ackermannstr. 43, 60326 Frankfurt

Tel.: 069 36 007 521
Mobil: 177 24 22 623

TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY

- Tłumaczenia dokumentów pisemne i ustne
- Tłumaczenia symultaniczne

• Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych np. MPU

E-Mail: chareza@t-online.de

Co jest ważne dla kupującego nieruchomość w Niemczech?

Czy Polak może kupić nieruchomość w Niemczech? Jeżeli tak, to co powinniśmy wiedzieć przy zakupie domu lub mieszkania? O czym nie można zapomnieć? Z jakimi dodatkowymi kosztami musimy się liczyć? A także, gdzie szukać ofert nieruchomości?

Zacznijmy od najważniejszego pytania: czy Polak może nabyć bez problemu nieruchomość w Niemczech?

Olga Martin, pośrednik nieruchomości: – Tak, zasadniczo w Niemczech, obcokrajowiec, niezależnie od przynależności państwowej, może nabyć nieruchomość. Nie ma żadnej ustawy, która ograniczałaby możliwość kupna nieruchomości w Niemczech przez obywatela innego państwa unijnego. Nabywca musi mieć jedynie ukończony 18. rok życia, ale dotyczy to także niemieckich obywateli.

Co powinniśmy wiedzieć przy zakupie nieruchomości?

– Kupno mieszkania jest niewątpliwie poważną inwestycją w naszym życiu. Jest to nie tylko decyzja, która często pochłonie całe oszczędności, ale jednocześnie jest spełnieniem największego marzenia o własnym domu. Dlatego warto podejść do zakupu mieszkania z odpowiednim przygotowaniem. Po znalezieniu wymarzonego mieszkania ważne jest sprawdzenie stanu prawnego nieruchomości. Jest to bardzo ważny punkt, o którym na pewno nie można zapomnieć. Wgląd do księgi wieczystej da nam pewność, że nieruchomość nie jest obciążona długami, a osoba, która nam ją sprzedaje, jest prawomocnym właścicielem. Czasami zdarza się, że mieszkanie może należeć do kilku osób i do sprzedania będzie potrzebna zgoda wszystkich właścicieli. W niemieckiej księdze wieczystej znajdziemy także informacje o obciążeniach nieruchomości. Na przykład w przypadku kupna domu może tam znaleźć się zapis o tym, że musimy rocznie płacić naszemu sąsiadowi opłatę w wyniku korzystania z drogi na jego gruncie, która prowadzi do naszego budynku. Znajdziemy tam także informację o wszystkich kredytach zaciągniętych na nieruchomość.

Ponieważ polskie i niemieckie prawo cywilne różni się od siebie, dlatego warto skorzystać z porady profesjonalnego maklera nieruchomości, który pomoże zrozumieć nam specyfikę rynku, aby uniknąć

przykrych i kosztownych konsekwencji. Na przykład w Polsce zasadniczo sporządza się umowę w formie aktu notarialnego, która przenosi własność nieruchomości, natomiast tylko czasem sporządza się umowę przedwstępną, która zobowiązuje do zawarcia tej pierwszej umowy. W Niemczech jest tylko jedna umowa, która jest połączeniem obu umów. A więc umowa sprzedaży nieruchomości zawiera dwie części: umowę zobowiązującą do przeniesienia własności nieruchomości (Kaufvertrag) oraz czynność rozporządzającą (tzw. Auflassung), wywołującą skutek rzeczowy w postaci przeniesienia własności na nabywcę. Obecność tłumacza, jeżeli notariusz sam nie zna języka obcego, jest obowiązkowa. Poza tym kupujący albo sprzedający, którzy nie znają języka niemieckiego, mają prawo do przetłumaczenia nie tylko ustnego, ale także pisemnego aktu notarialnego na ich język ojczysty.

Jakie są dodatkowe koszty przy zakupie nieruchomości?

– Przy zakupie nieruchomości w Niemczech, oprócz ceny zakupu domu lub mieszkania, musimy wziąć pod uwagę także dodatkowe koszty. Te opłaty często różnią się w zależności od landu w Niemczech, dlatego warto się z nimi zapoznać, zanim zdecydujemy się na kupno. Na przykład to kupujący ponosi koszty notariusza (**Notarkosten**) i wpisu do księgi wieczystej (**Grundbuchkosten**). Jest to związane z obowiązkiem notarialnego potwierdzenia zakupu nieruchomości w Niemczech. Koszty te wynoszą ok. 1,5% ceny zakupu, z czego ok. 1% stanowią koszty notarialne, a 0,5% – koszty księgi wieczystej. Jeśli np. założymy, że cena nieruchomości w Berlinie,

która musi być poświadczona notarialnie, wynosi 300 000 euro, wówczas na koszty notarialne i koszty ewidencji gruntów zostanie wydane ok. 4500 euro. Ponadto zakup nieruchomości podlega podatkowi od nabycia nieruchomości (**Grunderwerbsteuer**), który opłaca nabywca. Podstawą do obliczenia jest cena zakupu, od której w zależności od landu, płacony jest podatek od nabycia nieruchomości w wysokości od 3,5% do 6,5%. Podatek ten należy do dodatkowych kosztów zakupu i dlatego powinien być uwzględniony w planie finansowym przy zakupie nieruchomości.

Jeżeli zdecydujemy się na pomoc pośrednika nieruchomości, to także trzeba pamiętać o tym koszcie. Stawki biur nieruchomości w Niemczech to od 3,57% ceny sprzedaży. W zamian za to możemy mieć pewność, że dostaniemy interesującą nas ofertę, a także pomoc nie tylko w negocjacjach, ale także w przygotowaniu dokumentów.

I na sam koniec: gdzie warto szukać ofert?

– Dużo osób szuka ofert na portalach internetowych, takich jak ImmobilienScout24 czy Immowelt, gdzie sami możemy znaleźć mieszkanie. Jednak na rynku niemieckim trudno jest kupić mieszkanie bez pośrednictwa wyspecjalizowanego biura handlu nieruchomości, więc warto skontaktować się z nimi bezpośrednio, aby dostać interesujące nas oferty z pierwszej ręki, zanim ukażą się one online.

Więcej informacji na temat kupna i sprzedaży nieruchomości w Berlinie znajdują Państwo na stronie internetowej polskiego biura nieruchomości w Berlinie: www.immolla.com.

Olga Martin

Olga Martin
Licencjonowany
Pośrednik
Nieruchomości
w Niemczech

www.immolla.com
+49 171-238-14-95

Moją specjalizacją jest zakup, wynajem i sprzedaż nieruchomości w Niemczech. Pomagam moim klientom przejść bezpiecznie przez każdy etap sprzedaży. Pracuję w pięciu językach: niemieckim, angielskim, włoskim, hiszpańskim i oczywiście polskim.

IMMOLLA

Wspomnienia emigranta – odc. 64

W poprzednich odcinkach:

Po latach prawdziwej walki o otrzymanie paszportu małżeństwo Dariusz i Marta emigrują w maju 1985 roku do Włoch. Przebywają długie miesiące w obozie emigracyjnym, po czym przenoszą się do hotelu, gdyż znajdują tam pracę. Niespodziewanie zostają przeniesieni do obozu w mieście Capua, skąd po tygodniu uciekają. Właściciele hotelu – szczęśliwi, że para wróciła – załatwili im u dyrektora centralnego obozu ponowny status. W grudniu ogromne przeżycie – audiencja u Ojca Świętego – a wkrótce wiza do BRD.

Podróż do Rzymu, do konsulatu BRD, upłynęła tym razem w wesołym, podniecającym nastroju. Nawet Dariusz, będący od wielu tygodni bardzo uciążliwym partnerem, stał się ożywiony, wesoły i o dziwo nawet gadatliwy. On zawsze potrzebował sukcesów dla swego nastroju, a to trudna sprawa, bo życie nie daje nam stale sukcesów w prezencie, musimy je wypracowywać sami. Siedząc teraz obok niego, reagowałam równie radośnie. O godz. 7.00 rano opuściliśmy hotel przy ładnej pogodzie i przez całe wybrzeże nie spotkaliśmy żywej duszy. Tylko Rzym przywitał nas swoim stałym, ożywionym rytmem.

Konsul, który najczęściej był dla nas – skromnie mówiąc – niemiły, tym razem wstał zza biurka, aby się przywitać. O dziwo, nawiązał także rozmowę towarzyską. Niestety, ciągle się jąkałam, więc poprosiłam o przejście na język włoski. Powiedziała mi, że zbyt długo nie używałam niemieckiego i nie umiem szybko

się przestawić. Chyba zrozumiał moją aluzję, że nasze zbyt długie wyczekiwanie na wizę było jego inwencją. W zaskakująco miłej atmosferze przekazał nam jeszcze parę formalnych i praktycznych rad, czego dawniej nie można byłoby się po nim spodziewać. Sama też nie miałam zamiaru powracać do smutnej przeszłości, więc pożegnanie było z obustronnymi uprzejmościami. Zafundowałam sobie jedynie trochę więcej powściągliwości niż pan konsul, bo nie potrafię zachowywać się dwulicowo, ale małą wdzięczność jednak okazałam.

Od razu było wiadomo, że zanim opuścimy Rzym, słońce będzie się skłaniało ku zachodowi, jak to w grudniu bywa. Z tego powodu zrezygnowaliśmy z pokłonienia się Bogu na Watykanie. Robiliśmy to później w kolejnych niemieckich kościołach, a po czterech latach byliśmy znów w Rzy-

mie i w obozie, gdzie wzięliśmy udział we mszy św. i procesji Bożego Ciała. Tak było zaplanowane, aby i z naszym księdzem Andrzejem spędzić trochę czasu na wspomnieniach i opowiadaniu o naszych na bieżąco snutych planach. To był świetny kompan, serdeczny człowiek, bardzo nam przyjazny i oczywiście z wzajemnością. Watykan i środowa audiencja była już za nami, Dariusz był zupełnie innym człowiekiem, nie poznawałam go tam, w obecności Ojca Świętego. Nawet wyraz jego twarzy był nie do poznania, taki radosny i pozytywny. Od miesiący nie widziałam go takim.

To dygresja, a dziś wyruszyliśmy na północ w kierunku granicy z Austrią. To 17 grudnia 1985 roku. Szybko zapadał zmrok, a Dariusz pokonywał kolejne tunele na Autostradzie Słońca, kolejne wzgórze w Dolomitach i pozostawiał za sobą kolejne setki kilometrów. Nasza łada, nabyta przed miesiącem, spisywała się nienagannie, choć nieprzyzwoicie napakowana całym dobytkiem, dokładnie przykrytym kocem. O klimatyzacji nikt wtedy nie marzył, jedynie ograniczenie, które z kilometra na kilometr było zbawieniem, gdyż odczuwało się coraz niższe temperatury. Zafundowaliśmy sobie postój nocny na parkingu stacji benzynowej, oszczędzając pieniądze, ale nie zdrowie. Na hotel żal było wydawać, skoro nie wiadomo, co jeszcze nas czeka.

Cdn.

SGL

**ÜBERSETZUNGSBÜRO
FÜR POLNISCH**

Zofia Morcillo

**Tłumacz przysięgły
w Mannheim**

Buchener Str. 12
68259 Mannheim
e-mail: morcillo@t-online.de

Tel.: 0621/70 17 16
Fax: 0621/70 27 321
Mobil: 0171/47 14 316

www.pl-de-uebersetzungen.de

Specjalista chorób kobiecych
i położnictwa

Jolanta Mross

Feldbergstraße 55
61440 Oberursel
Tel. 06171-53008
www.frauenaerztinmross.de

Specjalista chorób wewnętrznych
i medycyny naturalnej

Marian Mross

Unterortstraße 9-11
65760 Eschborn
Tel. 06196-41999
www.internistmross.de

 S&G Inkasso

Polsko-Niemieckie Biuro Inkasso w Kolonii

- ✓ Skuteczne odzyskiwanie roszczeń w Niemczech – bez opłat wstępnych
- ✓ Prowadzimy windykację przedsądową (Mahnung), sądowe postępowanie upominawcze (Mahnverfahren), jak również postępowanie egzekucyjne (Zwangsvollstreckung) – klient ponosi ew. opłaty sądowe lub komornicze
- ✓ Hansaring 88, 50670 Köln / Tel. 0049-177-412-33-22 / info@sg-inkasso.de

Rozwód i separacja w Niemczech i w Polsce a prawo Unii Europejskiej

Unia Europejska doprowadziła do znacznego zbliżenia współpracy w sprawach rozwodowych i separacyjnych, wydając rozporządzenie Rzym III*. Artykuł 5 tego rozporządzenia umożliwia małżonkom wybór do spraw z tego zakresu prawa właściwego innego kraju członkowskiego, pod pewnymi warunkami. To oznacza, że polscy małżonkowie mogą ustalić umowę notarialną, że odnośnie do ich małżeństwa, separacji i rozvodu będzie mieć zastosowanie nie prawo polskie, lecz np. niemieckie, jeśli ich stałym miejscem zamieszkania są Niemcy. Jest to możliwe nawet, jeśli ślub został zawarty w Polsce. Artykuł 5 rozporządzenia umożliwia ustalenie umową pomiędzy małżonkami zastosowanie prawa innego kraju Unii Europejskiej, jeśli w tym innym kraju małżonkowie mieszkają na stałe lub jeśli jeden z małżonków posiada obywatelstwo tego kraju.

prawie. Warto wiedzieć, że w Niemczech sądy nie orzekają przy rozwodzie o winie, a przed złożeniem pozwu o rozwód musi upłynąć rok od rozstania małżonków (co do zasady). W Polsce rozporządzenie Rzym III nie obowiązuje. Oznacza to, że gdy obywatele niemieccy mieszkający w Polsce zdecydują się na rozwód przed polskim sądem, ten będzie orzekał na podstawie prawa niemieckiego. Dla polskich sądów kluczowe jest obywatelstwo osób wnoszących o rozwód lub o separację. W Niemczech rola obywatelstwa jest na podstawie rozporządzenia Rzym III przejmowana przez miejsce zamieszkania. Zauważyć należy jednak, że dotyczy to właściwego prawa (polskiego lub niemieckiego), które ma zastosowanie. Czymś innym jest jurysdykcja, czyli właściwość sądu do rozpatrywania sprawy. Jurysdykcja w sprawach małżeńskich i rodzicielskich uregulowana jest rozporządzeniem Bruksela II a**, które przyjęły i Niemcy, i Polska. W praktyce sprawy z elementem transgranicznym są już w Unii Europejskiej standardem. Sami małżonkowie mogą umówić się, jakie prawo będzie stosowane w przypadku rozvodu lub separacji umową notarialną.

Joanna Kröll
Rechtsanwältin

* Rozporządzenie Rady (UE) nr 1259/2010 z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia w życie wzmocnionej współpracy w dziedzinie prawa właściwego dla rozvodu i separacji prawnej.

** Rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000.

ANWALTSKANZLEI
DR. BADKOWSKI PRESTIGIACOMO

Porzellanhofstraße 12
60313 Frankfurt am Main
T: +49 (0) 69 / 63 77 56
F: +49 (0) 69 / 631 1941
M: +49 (0) 175 591 2600

advocatus@badkowski-prestigiacom.de
www.badkowski-prestigiacom.de

Od czterdziestu lat reprezentujemy polskich klientów

Nasza kancelaria udziela porad i usług m.in. w następujących dziedzinach prawa:

- prawo pracy
- prawo karne
- ogólne prawo cywilne
- prawo ubezpieczeniowe

Udzielamy wszelkich porad prawnych w języku polskim, niemieckim, włoskim i angielskim.

*zmarł w roku 2012

Natomiast art. 8 reguluje, które prawo jest właściwe w przypadku niedokonania przez małżonków wyboru poprzez umowę. Obywatelka Polski mieszkająca w Niemczech, która zawarła małżeństwo w Polsce, może wnieść pozew o rozwód do niemieckiego sądu, jeśli wraz z mężem mieszkają w Niemczech. Sąd niemiecki nie będzie stosował polskiego kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

Konsekwencje rozporządzenia Rzym III oznaczają dla polskich obywateli mieszkających w Niemczech stosowanie do rozvodu zasad innych niż w polskim

CAD-Profis
Biuro planowania
oraz cyfrowego rysunku technicznego (CAD)

- digitalizacja planów
- dokumentacje
- plany ewakuacyjne
- plany operacyjne dla straży pożarnej (Feuerwehrpläne)
- plany dostępu do czujników przeciwpożarowych (Feuerwehrlaufkarten)
- wizualizacje 3D

E-Mail: info@cad-profis.eu
Tel: 06155 8773337
Mobil: 0163 2509975
www.cad-profis.eu

Michał Rot i Wojciech Fudala przed koncertem w Darmstadt

FudalaRot Duo powstało w 2016 roku z inicjatywy wiolonczelisty Wojciecha Fudala oraz pianisty Michała Rota. Artystów połączyła potrzeba promowania twórczości polskiego kompozytora Mieczysława Wajnerberga. Ich premierowy album, wydany w 2019 roku, zawierał sonaty tego wybitnego kompozytora. Jest to pierwsze polskie nagranie kompozycji Wajnerberga na wiolonczelę i fortepian. Artyści są adiunktami Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi oraz laureatami międzynarodowych konkursów muzycznych w Polsce, Czechach, Niemczech, Bułgarii, Austrii i na Węgrzech. Studiowali na renomowanych uczelniach pod kierunkiem wspaniałych artystów, m.in. Paula Badury-Skody, Andrzeja Jasińskiego. W listopadzie 2022 roku ukazała się ich druga płyta: *Transfiguration* – Szymanowski, Clarke, Bloch. Obydwie płyty otrzymały nominacje do Nagrody Fryderyka.

„TM”: *Michale, co zmotywowało Was do wydania Waszej drugiej płyty Transfiguration? Co zawiera ten album?*

Michał Rot: – Pomysł wydania drugiego albumu zaistniał niedługo po wydaniu pierwszej płyty z dziełami Mieczysława Wajnerberga. Jej ostateczny kształt długo dojrzewał i finalnie zdecydowaliśmy się na bardzo precyzyjny koncept, który łączy wszystkie zawarte na krążku utwory. Nazwa *Transfiguration* ukazuje w swoim znaczeniu przemianę, jaką są bez wątpienia transkrypcje zawarte na naszej płycie. Znajdą na niej Państwo ważną w naszej działalności muzycznej polską, na czele z *Pieśnią Roksany* i Sonatą d-moll Karola Szymanowskiego, które będziemy mieli okazję wykonać w Darmstadt, a także wspaniałą *Sonatę* Rebecki Clarke oraz *Nigun* Ernsta Blocha. Płyta została doceniona przez krytyków oraz otrzymała nominację do Nagrody Fryderyk.

Wojtku, słyszałam, że lubisz podróżować po świecie – a co inspiruje Cię w Twoich muzycznych podróżach?

Wojciech Fudala: – To fakt, kocham podróżę, kontakt z naturą, z miejscami dziewiczymi i niezdominowanymi przez ludzi. Zawód muzyka wiąże się z częstym podróżowaniem, co ma zwykle bardzo pozytywny wpływ na nasze interpretacje, czyniąc je bardziej zróżnicowanymi i kolorowymi. Niektóre z moich artystycznych podróży są niezapomniane, m.in. ta do Meksyku w ubiegłym roku z Polish Cello Quartet. Występy poza Polską mają swój wyjątkowy koloryt, ponieważ stajemy się ambasadorami kultury naszego kraju, a mając tak wspaniałych kompozytorów, mamy być z czego dumni.

Michale, jesteś pedagogiem na Akademii Muzycznej i uczysz studentów. Czy masz może jakiś pomysł, w jaki sposób zachęcić dzieci i młodzież do słuchania muzyki klasycznej?

Nuancen der Romantik

M.R.: – Rzeczywiście, od 2012 roku jestem związany z Akademią Muzyczną w Łodzi, gdzie pracuję, obecnie jako adiunkt ze stopniem doktora habilitowanego. Oczywiście moich studentów nie trzeba zachęcać do słuchania muzyki klasycznej, gdyż jest to ich życie i pasja. Jeśli chodzi o dzieci i młodzież, to zainteresowanie tym tematem w dużej mierze zależy od postawy i działalności samych muzyków-wykonawców. Ogromną rolę w kształceniu młodych generacji odgrywają koncerty o charakterze edukacyjnym i popularyzujące muzykę klasyczną. Duże miasta zapewniają łatwy dostęp do tego typu przedsięwzięć, jednak w mniejszych ośrodkach nieoceniona jest działalność lokalnych animatorów kultury i szkół muzycznych, nawet tych najmniejszych. Nasz duet, oprócz koncertów w prestiżowych salach, występuje również na bardziej lokalnych festiwalach. Często uświadamiamy sobie, jak wrażliwa i wspaniała publiczność jest obecna na naszych koncertach w mniejszych ośrodkach.

13 października wystąpiacie w Darmstadt na zaproszenie stowarzyszenia SALONik. Jakie utwory usłyszemy podczas Waszego koncertu?

M.R.: – Bardzo się cieszymy na spotkanie z mieszkańcami Darmstadt. Przygotowaliśmy zróżnicowany stylistycznie repertuar, poświęcony głównie twórczości polskich kompozytorów, Chopina i Szymanowskiego. Nie wszyscy wiedzą, że Fryderyk

Chopin poświęcił kilka swoich dzieł wiolonczeli w duecie z fortepianem. W naszym repertuarze posiadamy komplet utworów na ten skład, a w Darmstadt wykonamy *Introdukcję* i *Poloneza* oraz rzadko wykonywane *Grand Duo* na tematy z opery *Robert Diable*. Program dopełnia wyżej wymieniona *Sonata* Karola Szymanowskiego, *Nigun* Ernsta Blocha oraz transkrypcje utworów fortepianowych Chopina. Mamy nadzieję, że głęboka emocjonalność dzieł, które będziemy mieli radość dla Państwa wykonać, przemówi do publiczności.

Kilkukrotnie byłeś już z koncertami w Darmstadt. Co sprawia, że chętnie tu wracasz?

M.R.: – Przede wszystkim w tym miejscu pragnę podziękować stowarzyszeniu SALONik i pani Elżbiecie Heller za kolejne zaproszenie mojej skromnej osoby do Darmstadt. Bardzo lubię tutaj przyjeżdżać i koncerty, które dałem w latach ubiegłych, wiążą się z bardzo ciepłymi wspomnieniami. Osoby, które tworzą stowarzyszenie SALONik, umieją nie tylko zorganizować na wysokim poziomie wydarzenie kulturalne, ale również wykreować wokół niego bardzo pozytywną atmosferę. Prywatnie przyjazdy do Darmstadt są dla mnie kolejną okazją do spotkania z moim dobrym kolegą Peterem Loewem, z którym prowadzimy interesujące rozmowy o kulturze i polityce.

Rozmawiała **Karolina Kochanski**

Iga Świątek na Bad Homburg Open IGA •

Turniej tenisowy kobiet, zaliczany do WTA 250, organizowany jest w wyjątkowym miejscu. Właśnie Kurpark Bad Homburg to miejsce, gdzie w 1876 powstał pierwszy kort tenisowy na kontynencie europejskim. Obecnie, dzięki specjalistom i ekspertom, trawa na nowoczesnych kortach TC Bad Homburg ma podobne warunki jak na kortach Wimbledonu. W tegorocznym turnieju udział wzięła liderka rankingu WTA Iga Świątek. Polka grała bardzo dobrze i z meczu na mecz coraz lepiej radziła sobie z rywalkami. Niestety, zatrucie pokarmowe w noc poprzedzającą półfinał sprawiło, że Iga nie miała siły wyjść na kort i wycofała się z turnieju. Na konferencji prasowej po pierwszym meczu (z Niemką polskiego pochodzenia Tatjaną Marią) udało nam się zadać kilka pytań najlepszej tenisistce świata.

„TM”: Iga, bardzo się cieszymy, że zdecydowałaś się wziąć udział w turnieju Bad Homburg Open. Myślę, że polscy kibice byli widoczni i potrafili Ci to wynagrodzić.

Iga Świątek: – Tak, zauważam, że coraz większe grupy polskich fanów przychodzą na moje mecze za granicą. To jest naprawdę świetne uczucie grać na turniejach, gdzie słyszę język polski. Tak samo uwielbiam grać na turniejach w Polsce, przed polską publicznością. Ta wspaniała atmosfera w Bad Homburg sprawia, że czuję się tu prawie jak w domu. Nawet kiedy wychodzę na spacer, to zawsze gdzieś usłyszę język polski, a wsparcie polskich fanów jest tu ogromne.

Ostatnio odwiedziłaś szkołę tenisową Rafaela Nadala. Czy to znaczy, że też zamierzasz w jakiś sposób wspierać młodych tenisistów w Polsce?

– Oczywiście. Jak najbardziej chciałabym w przyszłości powołać ośrodek treningowy dla młodych tenisistek i tenisistów. Chciałabym, aby młodzi ludzie mieli w nim lepsze możliwości dostępu do sprzętu oraz do kortów o różnej nawierzchni. Jestem świadoma, że w Polsce jest to bardzo potrzebne. To są jednak plany na przyszłość i w odpowiednim czasie będę się zastanawiała nad szczegółami. Teraz mam dopiero 22 lata i najważniejsze jest dla mnie, aby jak najlepiej grać w tenisa. Muszę przyznać, że to, co robi Rafael Nadal w swojej szkole tenisa, jest dla mnie jakimś wzorem i tamtejsze odwiedziny były dla mnie ciekawym doświadczeniem.

W pobliskim Darmstadt od 26 lat organizowany jest Polonijny Turniej Tenisowy PolenCup. Jedną z uczestniczek ostatniego turnieju, 15-letnia Iga,

Fot. Philipp Reinhard

W pierwszym meczu turnieju w Bad Homburg Iga Świątek pokonała Tatjanę Marię 5:7, 6:2, 6:0

prosiła, by zapytać Cię, ile czasu Twoim zdaniem powinna spędzać na korcie, by odnieść sukcesy.

– Szczerze mówiąc, nie prowadziłam swojego pamiętnika i nie notowałam sobie takich rzeczy, czego teraz bardzo żałuję. Pamiętam, że jako 15-latką grałam już na

europejskich turniejach do lat 16 i do lat 18. To było bardzo wymagające, z uwagi na częste podróże. Jednak tak na co dzień starałam się zachowywać umiar, jeśli chodzi o grę w tenisa. Pamiętam, że szkoła była dla mnie zawsze większym priorytetem.

Rozmawiał **Michał Kocharński**

**Kancelaria prawnicza
we Frankfurcie
oferuje pracę dla**

studentki / studenta

**posiadających bardzo dobrą
znajomość języka
niemieckiego i polskiego**

ANWALTSKANZLEI
DR.BADKOWSKI PRESTIGIACO.MO

**Osoby zainteresowane
proszone są o zgłaszanie się
mailem na adres:**

advocatus@badkowski-prestigiaco.de

Christine Jolanta Brendler

Buchhaltungsservice UG
Księgowość i naliczanie poborów
Wszystkie porady w języku polskim

Rödelheimer Landstr. 75-85
Zimmer 309
60487 Frankfurt-Rödelheim

Tel.: 069-97947555
Fax: 069-97947556
Mobil: 0174-3243121

E-mail: brendler.wbb@t-online.de
[www: biuro-rachunkowe-frankfurt.de](http://www.biuro-rachunkowe-frankfurt.de)

Wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

TERMIN:

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyznaczył na dzień 15 października 2023 r. wybory do Sejmu i Senatu RP.

LOKALIZACJA:

Lista obwodów, w których będzie można głosować za granicą, zostanie ogłoszona w drodze rozporządzenia Ministra Spraw Zagranicznych, które zgodnie z kalendarzem wyborczym zostanie opublikowane najpóźniej do dnia 25 września 2023 r. Obwieszczenia o adresach siedzib obwodowych komisji wyborczych w Niemczech zostaną opublikowane również na stronie placówek: www.gov.pl/niemcy/wybory-2023.

UPRAWNIENI DO GŁOSOWANIA:

Należy posiadać ważny polski dowód tożsamości: dowód osobisty albo paszport.

Czynne prawo wyborcze przysługuje wszystkim obywatelom polskim, którzy ukończyli 18 lat (najpóźniej w dniu głosowania), a którym prawo to nie zostało odebrane prawomocnym wyrokiem sądowym (pozbawienie praw publicznych) albo Trybunału Stanu i nie są ubezwłasnowolnieni.

SPOSÓB GŁOSOWANIA:

Głosowanie odbędzie się osobiście, w siedzibie obwodowej komisji wyborczej. W obwodach głosowania utworzonych za granicą nie można głosować korespondencyjnie (drogą pocztową).

REJESTRACJA:

Po utworzeniu obwodów głosowania za granicą, właściwi terytorialnie konsulowie rozpoczną sporządzanie spisów wyborców w poszczególnych obwodach głosowania.

Oznacza to, iż wyborcy od tego momentu będą mogli zgłaszać się do ujęcia w spisie wyborców. Rejestracja będzie możliwa do dnia 10 października 2023 r. Zachęcamy do rejestrowania się przez dedykowaną stronę internetową e-Wybory. Szczegóły będą publikowane na bieżąco na stronie placówek RP w Niemczech. W obwodach za granicą będą mogli zagłosować także wyborcy na podstawie okazanego w dniu wyborów zaświadczenia o prawie do głosowania.

Dalsze informacje: będą publikowane na bieżąco, zgodnie z kalendarzem wyborczym, na stronie www.gov.pl/niemcy oraz www.pkw.gov.pl.

Konsulat Generalny RP
w Kolonii

Obsługa w języku polskim!

TWÓJ SAMOCHÓD TO NASZA SPECJALNOŚĆ!

AUTO-SERVICE
KRZYSZTOF BAKALARCZYK

Zajrzyj na naszą nową stronę
WWW.AUTO-BAKALARCZYK.DE

Znajdziesz nas przy:
Backstarsse 9,
63069 Offenbach am Main

Kontakt:
tel. 069/45006015
mobil: 01783341988

NASZE USŁUGI:

- diagnostyka komputerowa wszystkich modeli aut
- przeglądy sezonowe
- naprawy bieżące
- serwis klimatyzacji wszystkich marek certyfikowanymi urządzeniami
- zbieżność i wymiana kół
- wymiana opon z kodowaniem wentyli
- TÜV
- przegląd oświetlenia żarówki GRATIS (oprócz ksenonowych)
- autoholowanie.

CZERWONA SZPIKA
PUNKT PRZYJAZNY POLAKOM
WWW.PPINF.DE

Tłumacz przysięgły
Mgr Ewa Lange

In der Tränk 13
63075 Offenbach

Tłumaczenia wszystkich
rodzajów tekstów,
dokumentów dla osób
prywatnych, instytucji
i urzędów.
Pomoc w załatwianiu
spraw urzędowych.

Telefon:
+49 (0)69/86 41 16
Mobil:
+49(0)160/36 96 386
E-Mail:
post@ewalange.de
www.ewalange.de

Justinia®
Ubezpieczenia i biuroservis
Versicherungen und Büroservice

Justyna Nowak

- Ubezpieczenia zdrowotne, rentowe, na auto z zaliczeniem polskich zniżek, wypadkowe i wiele innych...
- Pomagamy w uzyskaniu rodzinnego na dzieci na terenie Niemiec
- Nasze biuro zajmuje się również rozliczeniami oraz wszelkimi biurowymi sprawami
- Proszę o umawianie terminów telefonicznie od poniedziałku do piątku w godzinach 10-19

Mozartstrase 7-9
64646 Heppenheim
E-Mail: justin555@interia.pl

Tel.: 06252/ 3053421
Handy: 015114918960
Fax: 06252/ 3053420

Jacek W. Fischer

RECHTSANWALT / KANCELARIA PRAWNA

Doradzam i reprezentuję dwujęzycznie w następujących sprawach:

- dochodzenie wierzytelności w Niemczech i w Polsce
- prowadzenie procesów sądowych
- prawo ruchu drogowego (wypadki samochodowe, itp.)
- prawo karne i wykroczeń
- prawo administracyjne (np. niemiecki Kindergeld)
- prawo obcokrajowców
- sprawdzanie i sporządzanie umów (np. o dzieło, wynajmu)
- prawo pracy
- prawo spółek, handlowe i gospodarcze
- prawo spadkowe

Rheinstr. 18
64319 Pfungstadt
www.fischer-law.eu

tel. +48 574 256 296
fax +49 / (0)6142 920 97 19
e-mail: rajwfischer@yahoo.de

CUKIERNIA
KAWIARNIA

OFFENBACH

FRANKFURT

Bahnhofstr.10
Tel:069 15341490

Lange Str.15
Tel:069 47861010

Zapraszamy!

www.cafe-saumon.de

Annette Ballon
Rechtsanwältin

Damian Ballon
Rechtsanwalt

- prawo pracy • prawo ruchu drogowego • szkody komunikacyjne
- prawo karne i wykroczeń • KINDERGELD

Alt-Griesheim 18, 65933 Frankfurt
telefon: 069 / 67739093

e-mail: kanzlei@kanzleiballon.de
fax: 069 / 67738742

www.adwokat-frankfurt.pl

POLO니아

MUSIC FESTIVAL

18//11//2023

- MyTicket Jahrhunderthalle -

FRANKFURT A.M.

WŁEM

wilki

STACHURSKY

Kay

BILETY: www.poloniafestival.de

Wstęp: 17:00 // Koncerty od 18:30 // myticket Jahrhunderthalle, Pfaffenwiese 301, 65929 Frankfurt

TYSKIE

ortel
MOBILE